

69. évf., 2015. II. 5., 4. szám

Jó Pajtás

**Pecsenka Viktória
és Csábi Sára Péterrévéről**

Itt a farsang!

Akiknek „köze” van a költészethez

Tényleg közel áll a hetedikes korosztályhoz a líra vagy a lírai hangulat?

Péterrévén nem lehet úgy keresztülmenni, hogy ne az iskola előtt vezetne el az utunk. Délről, Temerin felől érkezve és Zenta, Szeged irányába haladva sokszor elhaladtam ott, anélkül, hogy tudtam volna, a templommal szinte szemben van a Samu Mihály Általános Iskola. Impozáns épület, az alsósok használják. A felsősök sincsenek messze, de külön épületben koptatják a padokat.

Péterréve aránylag kis település, az iskola azonban a tanév folyamán szépen benépesül. Mindenki mindenkit ismer – mint a legtöbb iskolában.

Az iskola két hetedikesével: **Pecsenka Viktóriával** és **Csábi Sárával** lapunk tavaly novemberi versmondó versenyén, a Szűcs Imre nevéhez fűződő vetélkedőnkön ismerkedtem meg. Azaz, ne nevezem ismerkedésnek azt, ami csak találkozás volt, egy röpké adatcserére és fényképezkedésre jutott időnk. Mindkettőjüknek az volt az első nagyobb megmértetése, így arra koncentráltak, hogy mi történik körülöttük, nem pedig arra, hogy én mit kérek tőlük. Készségesen a fényképezőgép elé álltak, s mint címoldalunkon meggyőződhetek róla, a fotó sem eldobni való.

Viktóriát és Sárát nem véletlenül szúrtam ki. Azt a benyomást keltették bennem, hogy „közük” van a költészethez. Jóval később, az elmúlt hetekben értekezünk telefonon, és kiderült, nem sokat tévedtem. Sára verseket ír. Körülbelül egy éve próbálkozik több-kevesebb sikerrel. Mint mondja, kedveli a verset, mert érzelmeket közvetít.

A két hetedikes magyartanárnöje, **Kéring Gabriella** szól diákjainak az ősszel a versenyünkről, és ők mindketten jelentkeztek. Talán tényleg közel áll a hetedikes korosztályhoz a líra vagy a lírai hangulat?

Nehéz erre a kérdésre választ adni, hisz sokan még titkolják is, hogy verselgetnek. Sára viszont kifejezetten szereti a költészetet, és igaza van, ha nem tagadja. Versei eddig az iskola lapjában, a Kisokosban jelentek meg. Kitűnő tanuló, a magyar mellett a zene a kedvenc tantárgya.

Sárát és Viktóriát is megkérdeztem, vajon találkozunk-e a Jó Pajtás idei szavalóversenyén. Azt ígérték, ott lesznek. Erős volt a mezőny, kiváló szavakat lehetett hallani, tehát már csak ezért is érdemes volt elmenni a bánáti helységbe.

Viktória is olyan, mint a legtöbb kortársa, szeret olvasni, de mozogni még inkább. Kedvenc tantárgyai a testnevelés, a magyar nyelv és a kémia. Szabadidejében táncol, méghozzá klasszikus latin-amerikai táncokat. Nagyon jó, hogy a tánc fellépési lehetőséget kínál, mondja. Itthon, külföldön egyaránt megfordul a táncsoport, és mind-mind külön élményt jelent.

Mint mondja, Péterrévén szegényes a választék iskolán kívüli tevékenységből. Sportklub alig van, az iskola jelenti a legtöbb diáknak az élet központját. Persze a család után. Ám így is jó hely Péterréve, legalábbis beszélgetőtársaink szavaiból erre lehetett következtetni.

Nagy Magdolna

Címoldali fotó: Nagy Magdolna

Már néha gondolok a szerelemre

*Már néha gondolok a szerelemre,
hol lehet?*

*Talán már az utcán
elment mellettem?*

*Lehet, hogy beszéltem
már veled?*

*De az is lehet, hogy valahol
külföldön lakik messze-messze.*

*Vagy talán az Óperencián túl
az üveghegyen innen,
de az is lehet, hogy
itt van mellettem.*

Szerelem

*Szerelem, szerelem,
egy szívhez szóló érzelem.
Bonyolult és fájdalmas,
ha nem viszonzazzák érzelmed.*

*Szerelem, szerelem
édes kísértés.
Szeretni téged
felemelő érzés.*

Csábi Sára

**Lengyel László, 4. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Óbecse**

Ovass bennünket a jövő héten is!

Nem hinném, hogy nem gondoltok már Bálint-napra. Bizonyára sokan ajándékon töritek a fejeteket, vagy azon, hogyan közelítsétek meg a kedves személyt. Szinte a levegőben van már a tavasz közeledte, s ezzel mindig együtt jár az érzelmi tombolás is. Mai versválasztásunkkal nemcsak a címoldali fotón szereplő két hetedikes péterrévei társatok hangulatát kíséreltük meg elétek varázsolni, hanem mi is csatlakozunk a Bálint-napra készülődőkhöz.

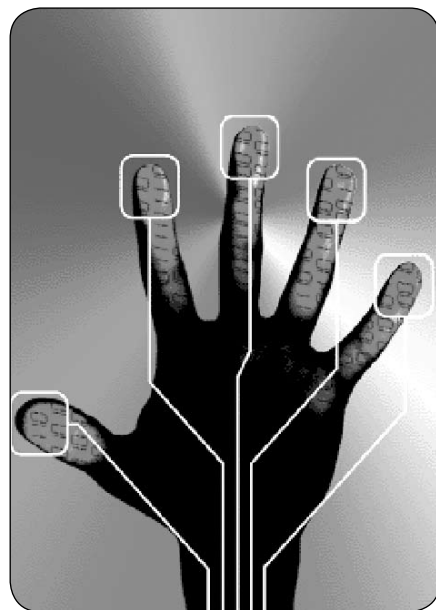
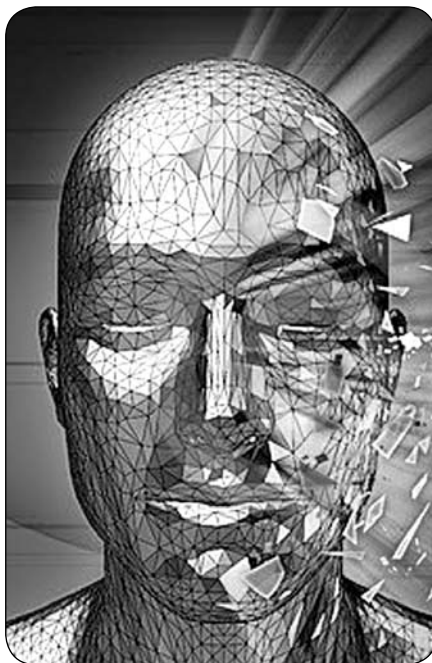
Figyelmetekbe ajánljuk mai számunkból a farsanghoz kötődő oldalakat: 22., 27., és az ugyancsak idevágó két remekbeszabott hátlapi rajtot, a mélypontot megérintő Menőfejeket (21. oldal), a helyes testtartás fontosságára intő sorokat (26. oldal), rejtvényeinket, a Vicckupacot...

A jövő héten is igyekszünk meglepni benneteket. Olvassatok bennünket továbbra is!

Mutasd a profilodat, megmondom, ki vagy!

jait, elsősorban a Facebook-profilját, hogy tájékozódjon a személyről. Bizony, akár állások is múlhatnak ezen, hiszen előfordulhat, hogy a munkaadó a Facebook-profil alapján úgy dönt, be sem hívja a jelöltet interjúra, pedig egy személyes találkozás alkalmával pozitív képet kapna róla.

Legyünk tudatában!

Visszaélések

Az internet lehetőséget ad rá, ezért sajnos a felhasználók visszaélések áldozatává eshetnek: mások a nevükben jelentethetnek meg információkat, esetleg kompromittáló módon, vagy felhasználják a róluk készült képeket, egyéb adataikat a hozzájárulásuk nélkül. Előfordul az identitáslopás is, amikor a nevükön profilt hoznak létre – például szakmai körökben való – lejáratás, ellehetetlenítés céljából. Az információ gyorsan terjed az interneten keresztül, és minél többekhez eljut, annál nehezebb utólag közzé tenni, bizonyítani a korábban terjedt információ valótlanágát. A visszaélés áldozata védelmet és az ügy vizsgálatát kérheti a rendőrségtől.

Korlátozhatjuk azt is, hogy milyen velünk kapcsolatos tartalmakhoz kik férhetnek hozzá – ha a tartalmakat mi magunk osztottuk meg. Az is előfordul, hogy valaki hamis vagy alternatív profilt hoz létre, és ezen jelenik meg az interneten, olyan módon, hogy a közeli ismerősei felismerjék, de aki személyesen nem ismeri, ne tudja, kit rejt a profil. Számtalan módja létezik tehát, a lényeg: figyeljünk oda, hogy mit teszünk közzé magunkról, milyen kép él rólunk az interneten, és védjük magunkat és hozzátartozóinkat a visszaélésektől! (Sulinet.hu)

Fontos!

Adataink, digitális identitásunk védelme érdekében érdemes odafigyelni, hogy ne adjunk ki információt személyes adatainkról, hozzátartozóink, ismerőseink adatairól, és válasszunk megfelelő jelszavakat, amiket rendszeresen le is cserélünk.

Próbáljuk ki: ha beütjük a saját nevünket a keresősávba, milyen oldalakat, milyen információt kapunk magunkról az interneten? Tudatában vagyunk ennek? És vajon ez az, amit szeretnénk látni? Mennyire alakítható tudatosan a digitális identitás? – Ezeket a töletek nem idegen fogalmakat, jelenségeket próbáljuk ezúttal körbejárni, hogy nevén nevezzük a leselkedő veszélyeket, de az előnyöket is.

A digitális identitás

Mindennel, amit az interneten keresztül teszünk, intézünk, nyomot, ún. *digitális lábnyomot* hagyunk magunk után. Ezek az információk részben lekérdezhetőek, hozzáférhetőek lesznek mások számára is. Ez alapján képet hagyunk magunkról az interneten: érdeklődési körünkről, szokásainkról, szociális hálónkról stb. Ezeknek az adatoknak az összessége a *digitális identitás*.

A digitális identitásunk egy részét tudatosan alakíthatjuk: ilyenek a különböző közösségi oldalakon létrehozott személyes adatlapok, és az ezeken keresztül megosztott információ (pl. Facebook, Iwiw, LinkedIn, Tumblr stb.). Ezeket az oldalakon sokszor azt is szabályozni tudjuk, hogy a feltöltött információk közül ki mit láthat. A kiemelt jelentőséggel bíró Facebookra például feltölthetünk magunkról képet, elérhetőségi adatokat, végzettségünkre, foglalkozásunkra vonatkozó információt, a hobbinkkal, érdeklődési körünkkel kapcsolatos oldalakat oszthatunk meg, de közzétehetjük aktuális lelkiállapotunkat is, tulajdonképpen bármit, amit valahétt megosztásra érdemesnek találunk. Az ehhez hasonló profilok általában pozitív benyomást próbálunk kelteni magunkról, hiszen ez társadalmi elismertségünkben szerepet játszhat. Az ezeken az oldalakon adott visszajelzések is általában pozitívak, vagy ha nem azok, kitörölhetjük, vagy mások elől elrejtethetjük őket.

Manapság igen gyakori, hogy ha valaki ismeretlenül kapcsolatba kerül valakivel akár üzleti, akár egyéb ügyben, a személyes találkozás előtt felkeresi a másik internetes profil-

Egyre többen használják tudatosan a digitális identitást mint önreklám-lehetőséget: profiljaikon olyan információt tesznek közzé magukról, ami mások számára pozitív hatást kelthet, ugyanakkor személyes adataikat védik, és a magánszférájukat nem teszik elérhetővé (vagy csak barátaik egy kis csoportja számára láthatóak ezek az adatok). Ezzel párhuzamosan próbálnak minél több „ismerőst” szerezni az adott közösségi oldalon, hiszen ettől szociálisnak, nyitottnak tűnhetnek. Ha tetszik, ha nem, az interneten magunkról közvetített információ beszél rólunk. Esetenként torz kép is kialakulhat, hiszen az internetes tevékenységünk nem tükrözi a mindennapjainkat. A rólunk az interneten keringő információ egy része tőlünk függetlenül kerül oda, és nincs is ráhatásunk. Ilyen lehet például hivatalos eseményekről készült beszámoló, amelyeken részt vettünk. Ilyen módon tehát bele kell törődnünk, hogy akarva akaratlanul is nyomot hagyunk az interneten. Csak az ezen kívül eső információt tudjuk tudatosan is formálni. A digitális identitásukat tudatosan használók a legtöbb esetben saját maguk reklámozására, illetve karriercélokra használják azt: próbálják magukat pozitív színben, professzionálisként feltüntetni, kevésbé térnek ki szabadidőtöltésükkel, magánszférájukkal kapcsolatos adatokra.

Az olvasás egy nagy kaland

Beszélgetés Nagyballi Tamarával, az adai Szarvas Gábor Könyvtár könyvtárosával

Az adai Szarvas Gábor Könyvtár könyvtárosával, **Nagyballi Tamarával** beszélgettem a könyvtár életéről, a munkájáról. Tamara fiatal, energikus lány, aki nagyon a szívében viseli feladatát, hogy olvasásra buzdítsa a gyerekeket, ami – írásunkból is kitűnik – jól megy neki. Társalgásunk helyszíne a könyvtár gyermekrészlege volt. Jó érzés volt belépni a terembe, ugyanis a polcokon sok szép, színes gyerekkönyv sorakozik, a falakon a gyerekek által készített alkotások emelik a hely hangulatát. Egy kellemes tea mellett kezdtünk a beszélgetésünkbe.

– Körülbelül egy éve dolgozol könyvtárosként. Milyen élményeid vannak erről az időszakról?

– Több mint egy éve dolgozom a Szarvas Gábor Könyvtárban, ami viszonylag rövid idő. Többféle munkát végzek itt, de a gyermekrészlegen vagyok legtöbbször, kolléganőmmel, **Pál Zsófi**val műhelymunkákat vezetünk, pályázatokat írunk, programokat, foglalkozásokat szervezünk a gyermekek és a felnőttek számára.

– Sok évig kellett tanulnod, hogy most itt lehess. Mesélnél nekünk a tanulmányaidról?

– Az általános iskolát az adai Cseh Károly Általános Iskolában végeztem, s amikor olyan idős voltam, mint a Pajtások, akik ezt olvassák, akkor én is részt vettem a Jó Pajtás versenyén. Nagyon-nagyon szerettem olvasni. Mindig arra vágytam, hogy sok könyv vegyen körül, és most teljesült az álmom, hiszen egy könyvtárban vagyok, és sok színes gyermekkönyv vesz körül, úgyhogy nagy boldogság ez nekem. A gimnázium után az Újvidéki Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékére jártam. Azért volt jó, hogy ott nagyon sokat olvastam, mert így rájöttem arra, hogy mennyi mindent nem tudok még, és mennyi érdekességet rejt még a világ.

– Akkor azt mondhatjuk, hogy megérte a kemény munka, ugye?

– Így van, mindenképp megérte.

– Mindig is könyvtárosként képzelted el magad, vagy más terveid voltak korábban, például gyerekkorodban?

– Persze, én is szerettem volna énekesnő lenni, aztán színésznő, majd a tanulmányaim során körvonalazódott bennem, hogy szeretnék gyerekekkel, fiatalokkal foglalkozni, mert nekem is voltak iskolás koromban olyan tanáraink, akik nagy hatással voltak rám, és nagyon sokat köszönhetek nekik, bíztattak és hittek bennem. Aprócska korom óta járok ide, a könyvtárba, remélni sem mertem volna, hogy egyszer a pult másik oldalán ülhetek.

– Sok állandó tagja van a könyvtárnak? Felnőttek vagy gyerekek kölcsönöznek nagyobb számban könyveket?

– Úgy tapasztalom, hogy annak ellenére, hogy kisebb állománnyal bír a gyermekrészleg, több gyerek látogatónk van, mint felnőtt. A kolléganőmmel rendszeresen vezetünk foglalkozásokat, amelyeket a havi programunkban tüntetünk fel, ezek rendszerint népes látogatóknak örvendenek. Az ünnepekhez, évszakhoz kötődő kézműves műhelyek is sok kis

Nagyballi Tamara és az apróságok

olvasót vonzanak, de ismeretterjesztő kvíz, közösségi játékokat is beiktatunk a programba.

Mesélni is szoktunk, el is játszunk a meséket, volt már rá eset, hogy bábos mesefilmet is készítettünk, majd filmbemutatót tartottunk a gyerekek, barátaik és a szülei számára, hogy átérzhessék az alkotás örömeit, és megoszthassák azt a hozzájuk legközelebb állókkal.

Azt látjuk, hogy amikor a gyerekek megtanulnak olvasni, és felfedezik, hogy milyen hatalmas világ az, amelynek a kapujában állnak, s milyen nagyszerű lehetőség az olvasás, akkor még izgalmas, és egy nagy kaland az egész. Úgy gondolom, hogy ebben rejlik a könyvtáros nagy feladata, hogy ez a kaland továbbra is izgalmas maradjon, s az idők során szokássá érlelődjön.

– Ezek a foglalkozások mennyi felkészülést igényelnek? A programokat ti gondoltátok ki, megbeszélitek a kolléganőkkel, vagy valaki elrendeli a megszervezésüket?

– Egy nagyszerű kolléganővel dolgozom együtt, Pál Zsófi-val, akinek rengeteg jó ötlete van. Emellett nagyszerű továbbképzéseken jártam, amelyeken különböző módszereket, játékokat, kis csalafintaságokat tanultam, nagyon sokat építkezek ezekből. Úgy látom, hogy a mesék eljátszása, értelmezése jó lehetőség a fejlődésre. Megtanuljuk, hogy hogyan beszéljünk, hogyan értelmezzünk szöveget. Egy egyszerű játék során ki lehet deríteni, hogy melyik gyerek olvas és melyik nem. Úgy kezdjük a játékot, hogy: „Ez nem egy...hanem...” Ez egy képzeletfejlesztő játék. Úgy játszunk, hogy például fogok egy labdát, és azt mondom, ez nem egy labda, hanem... Akinek továbbadom, folytatnia kell. Rengeteg minden lehet egy kerek tárgy. Érdekes, hogy az, aki sokat olvas, akinek sokat mesélnék, fejlettebb a képzelőereje, elképesztő, sokszor mókás dolgok juthatnak eszébe.

– Melyek a legnépszerűbb könyvek? Inkább a házi olvasmányokat kölcsönözik a

gyerekek, vagy vannak különleges könyvek, amelyek nagyon populárisak?

– Az a pozitív tapasztalat, hogy egyre több tanár jár ide hozzánk, akik igen nyitottak, ami a házi olvasmányokat illeti. Figyelembe veszik a tanulók igényeit, rugalmasak, választási lehetőséget adnak, játékosan dolgozzák fel. Az ilyen fajta házi olvasmányokat tapasztalataim szerint egyre többen olvassák, és ki is dolgozzák. Tavaly szerveztünk egy olvasást népszerűsítő pályázatot, amelyben a gyerekeknek kellett könyvajánlókat írniuk, akkor is tapasztaltuk, hogy korcsoportonként megállapíthatók a kedvencek. A legkisebbek körében a Bogyó és Babóca népszerű, a kisiskolásoknál a Geronimo Stilton az abszolút favorit, a náluk kicsivel idősebbek az Egy ropi naplója-sorozatért rajongnak. Az idősebb lányok például a Leiner Laura-könyvekért, Maros Edit Hűvösvölgyi sulisorozatáért, vagy a B épületért járnak be hozzánk. Ezek azok a könyvek, amelyek valóban csábítják a gyerekeket az olvasásra, majd áttérnek például a Harry Potterre, Böszörményi Gyulára, és előfordul, hogy megkérnek minket, ajánljunk valamit, akkor felhívjuk a figyelmüket más, kevésbé népszerű, de nagyon érdekes és értékes művekre. Akkor vagyunk boldogok, ha egy idő után, amikor úgy érzik, kinőtték a gyermekrészleget, beiratkoznak a felnőtt könyvtárba, és ott is rendszeres vendégek lesznek.

– Szeretnél valamit üzeni a Jó Pajtás olvasóinak?

– Azt kívánom nekik, hogy találjanak rájuk letehetetlen könyveket, lapozzák lélegzetviasszafojtva egy jó történet végéig utolsó pár oldalát, tapasztalják meg az olvasás örömeit. Arra buzdítok mindenkit, hogy olvasson nagyon sokat, járjon könyvtárba, legyen nagyon kíváncsi, hiszen ha sokat olvasunk, rájövünk, mennyi izgalmas dolog van még, amit nem tudunk, amit a világból még nem tapasztaltunk, pedig érdekes.

Rajnai Anita

Újra Sicc!

Generációk nőttek fel **Grätzer József** (1897–1945) klasszikus logikai és rejtvenykönyvéen. Hallottál már róla? A hetven évvel ezelőtt elhunyt szerző, aki mellesleg *Karinthy Frigyes* író személyi titkára volt, korának egyik legjellegzetesebb társasági figurájaként kávéházakban, baráti összejöveteleken szórakoztatta rejtvényeivel, játékos feladataival asztaltársaságát. A Sicc mára legendává vált, a „rejtvenykirály” számos játéka, feladata a mai napig él a gyerekek életében. Talán épp ezért mutatkozott szükség a kötet újrakiadására, hogy az egykori „siccélők” unokái is meggyőződjenek a játékos fejtörő könyv utánozhatatlanságáról.

Az új kötet az Új Sicc címet viseli, olyan, akár a régi könyv. Igaz, néhány éve látott napvilágot, és a Grätzer-trilógia első köteteként jelent meg, majd az követte 2008 tavaszán: Grätzer József Rébusz című logikai fejtörőket tartalmazó könyve és fia, a Kanadában élő neves matematikus Grätzer György: Elmesport egy esztendőre című logikai feladatgyűjteménye, amely az év minden napjára szolgál egy feladattal. Érdemes beszerezni őket. A magyarországi Alexandra Kiadónál a csaknem 200 oldalas Új Siccet 2100 Ft. körüli összegért lehet beszerezni, ami kb. 750 dinárnak felel meg.

A rejtvenykirály emlékére íme néhány érdekes feladat.

Számok és betűk

* A feladatot írja fel a pedagógus írásvetítő fóliára, a gyerekek a kivetítés során jegyezzék meg, a kivetített számokhoz mely betűk tartoznak!

Le is lehet írni a füzetbe, mielőtt kivetítjük a betűkhöz tartozó számokat.

Próbáld megjegyezni 3 perc alatt, hogy melyik betű melyik számhoz tartozik! Ezután a szavak mellé írd oda a hiányzó számokat. Az nyer, aki leggyorsabban és a legkevesebb hibával írja be a számokat.

1	3	5	6	8	MALOM	5	1	6	8	5
A	T	M	L	O	ATOM					
					LOM					
					OLT					
					TOLL					

Játékok összetett szavakkal

* A pontok helyére ugyanazt a szót helyettesítve minden esetben értelmes, összetett szót kapunk. Melyik ez a szó?

Kamasz	.....forrás
Utó	.....törés
Reform.....	.....szóró
Hős.....	.....év
Csecsemő.....	.....másolat

..... barát	..... eset
..... hét	..... fészek
..... jutalom	..... jelző
..... kiadó	..... kár
..... kereskedő	..... oltó
	..... vész

hó	futó.....	vég.....
sár.....	tábor.....	homok.....
tűz.....	öröm.....	felleg.....

Szóbarkácsolás

* Új szót kapsz, ha ékezetet teszel a magánhangzóra. Próbáld magadtól is ilyen szavakat kitalálni!

rak hat mez bal nyelv bab

* Megadtam 11 szót:

1.1. A feladat: minden szóból kivenni egy betűt úgy, hogy a maradék is értelmes legyen.

1.2. A kivett betűket olvasd össze sorban, így egy tizenkettedik szót fogsz kapni. Írd le az így kapott szót!

1.3. A kapott tizenkettedik szóból is vegyél ki egy betűt, így egy tizenharmadik szót fogsz kapni! Írd le a kapott szót!

Az utóbbi kettő ráadásul eszperente, azaz magánhangzóként csak e-t tartalmaz.

KÍSÉRET .....
PEREC.....
PLATINA .....
SZÉKHELY .....
ÜGYELET.....
HAJTÓ .....
FELESÉG .....
PÁRTA.....
MÉRLEG.....
KERET.....
BUNDA .....

* Helyezd el az ábrákon megadott betűket az üres négyzetekbe úgy, hogy vízszintesen és függőlegesen irányban 1-1 értelmes hárombetűs szót kapj!

a) AADDÓÓOR

A		
	Ó	
		A

b) AAABKLÓPR

		L
	R	
K		

Olvassunk sokat!

Óbecsei könyvbemutató a magyar kultúra napján

Méltó módon ünnepeltük meg január 23-án a magyar kultúra napját az Óbecsei Népkönyvtárban, ahol vendégül láttuk **Fazekas Katalin** nyugdíjas magyartanárnőt, aki bemutatta *Lángot adok át, ápod, s add tovább!* című könyvét.

A Himnusz közös eléneklése után **Toll Irén** könyvtáros köszöntötte az egybegyűlteket, s bemutatta a tanárnőt. Szólt az életéről, munkáságáról... Ezt követően **Galgó Ferenci Andrea**, Óbecse oktatóval, kultúrával és civil szervezetekkel megbízott tanácsnoka szólt a hallhatóságához.

– A magyar kultúra szeretetét picit korunktól fogva édesanyánktól, szüleinktől, nagyszüleinktől tanuljuk, később az óvodában óvónéninktől, majd tanítóinktól, tanárainktól.

Ők a mi tanítómestereink, mindennapi oktató-nevelő tevékenységükben segítségül hívják a legszebb magyar szavakat. Kit ne szólított volna az édesanyja gyöngyvirágomnak? Kinek nem olvastak magyar népmesét az óvodában? Ki nem tanult Adyról, Vörösmartyról, Kosztolányiról az iskolában?

Az oktatás és nevelés tehát elválaszthatatlan a kultúrától. Tanúi lehetünk annak is, hogy azok az anyanyelvtanárok, akik önzetlenül segítik a tanulókat tehetségük kibontakoztatásában, rengeteget tesznek kultúránk megőrzéséért. A nemzeti kultúra ápolásában ők az egyik legfontosabb láncszem. Mindaddig, amíg erejük engedi, gondoskodnak a kincsünkről, legszebb nemzeti imádságaink, a Himnusz és a Szózat szavait is ismerni fogja a felnövekvő generáció.

Olvassunk! Olvassunk sokat! Adjuk meg a tiszteletet azzal a nagy íróinknak, hogy bár nem kötelez bennünket erre senki, a magyar irodalomból ne csak a házi olvasmányokat olvassuk el! Olvassuk el a nagy műveket! Később pedig beszéljünk arról, amit elolvastunk! Tegyük ezzel színessé az életünket, és máris sokat tettünk kultúránkért – mondta.

Ezután a szerző, Fazekas Katalin mutatkozott be, elszavalta *Karinthy Frigyes Előszó* című versét, majd bemutatta könyvét, melyben gyakorlati tanácsokkal látja el a magyartanárokat.

– A gyermeket elsősorban nevelni kell – mondta –, szeretettel, türelemmel és főképpen példamutatással.

Fazekas tanárnő nagy szerelmese a verseknek, ezért értékes előadását néhány szavallattal ékesítette. Elmondta Arany János, József Attila, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Reményik Sándor, Szabó Lőrinc és Tóth Árpád egy-egy versét. Végezetül Juhász Gyula Testamentum című költeményével búcsúzott.

Koncz Erzsébet

Fazekas Katalint (balról) Toll Irén könyvtáros köszöntötte

LELKIZZÜNK!

A televízió mint dadus...

... avagy a képernyő hatása a fiatalokra

Az elektronikus média egyre több órát, napot, évet vesz el a hétköznapjainkból, a szülőknek pedig a munka mellett egyre kevesebb idejük jut arra, hogy elég időt töltsenek gyerekeikkel, ezért a fiatalok életében is egyre fontosabb szerepet tölt be a televízió, az internet nyújtotta lehetőségekről nem is beszélve. A televízióból visszaköszönő személyek szinte családtagokká váltak. Felmerül a kérdés, vajon a fiatal nemzedék dadusa tényleg a televízió lenne?

A kutatások szerint a tévé egyre inkább átveszi a szülők szerepét, a gyerekek tízszer több időt töltenek a képernyő előtt, mint a családtagokkal. Természetesen könnyű azt hinni, hogy ránk a képernyőn keresztül sugárzott műsorok, filmek, reklámok nincsenek kihatással, mert ha így lenne, akkor ezek az iparágak nem virágoznának. Más szóval, ha a szülők nem nevelik a gyerekeiket, akkor azt megteszi valaki más, valaki idegen, akár a képernyőn keresztül.

A televízió mellett nagyon fontos szerepet tölt be az életünkben az internet nyújtotta lehetőségek tárháza. Azelőtt, amikor még nem terjedt el ennyire, azokat a személyeket, akik az interneten kommunikáltak, szegénylős és visszahúzódó embereknek tartották. Manapság ez megváltozott. Egyre több időt töltünk a virtuális világban, ami nem járul hozzá azon funkciók kialakulásához, melyek a valós világban nagyon fontos szerepet játszanak. Annak ellenére, hogy az internet segítségével rengeteg hasznos információhoz jutunk hozzá, és ezáltal szélesedik a látókörünk, a tudományos kutatások azt bizonyítják, hogy negatívan befolyásolja a szociális és érzelmi képességeinket, amelyekre a valós világban nagy szükségünk van. Az internet gyakori használatának következménye az egyre kevesebb szemkontaktus. Gyerekkorban szükségünk van arra, hogy megtanuljunk leolvasni az arc kifejezéseket, és így azokkal összhangban kommunikáljunk. Ezt úgy tudjuk elsajátítani, ha valós kapcsolatot alakítunk ki másokkal, erre pedig a virtuális világban nem sokszor nyílik lehetőség. Ezenkívül az élő beszélgetések arra szolgálnak, hogy különböző nyelvi képességeket sajátítsunk el – mindent meg kell tanulnunk arról, hogy mikor és hogyan hallgatunk meg valakit, valamint hogyan járulunk hozzá a beszélgetéshez.

Ahhoz, hogy ne a képernyők vegyék át a hatalmat hétköznapjainkban, mindenképpen arra kell törekednünk, hogy a gyerekek minél több időt töltsenek el a szüleikkel, illetve kortársaikkal. Elterjedt vélemény, hogy bajt jelent, ha a gyerek unatkozik, és talán ezért nyúlunk a képernyők nyújtotta lehetőségekhez. Talán nem fogunk túl nagyot tévedni, ha a gyerekek időről időre megérik az unalom ízét és gazdagságát, melyben felfedezhetik képzelőerejüket. Ebben a világban is szükségünk van élni fantáziára, még akkor is, ha minden információ nagyon könnyen elérhető.

Kis Laura

Az azincourt-i csata

Hogyan győzött le hatezer angol katona harminchatezer franciát

Az azincourt-i ütközet

Számtalan példa van a történelemben arról, hogy döntő ütközetekben nem mindig a létszámfölény határozta meg a győztest. Erre kitűnő példa az 1415-ben megvívott azincourt-i ütközet, az angol-francia százéves háború idején (a háború mellesleg 116 évig tartott), amelyben az angol hadsereg, V. Henrik királlyal az élen, hihetetlen győzelmet aratott az őket többszörösen meghaladó franciák felett, még hozzá francia földön.

A mai háborúkat egyre inkább a modern gépek, rakéták, veszélyes tömegpusztító fegyverek és pilóta nélküli repülőgépek jellemzik, kevésbé fontos egy bizonyos ország hadseregének létszáma. A középkorban nem ez volt a helyzet. A kézi fegyverekkel felszerelt katonák által vívott csatákban jelentős előny volt a létszámbeli fölény. Jelentős, de nem mindig döntő. A hadsereg felszereltsége, képzettsége, a katonák bátorsága és elszántsága, valamint a hadvezérek stratégiai tehetsége és képessége el tudta dönteni egy-egy ütközet kimenetelét.

Angol íjász

A százéves háború (1337–1453) idején 1413-ban az angol trónt V. Henrik vette át. Az angolok hatalma ezekben az évtizedekben jóval a szigetországon kívülre is kiterjedt. Így V. Henrik a francia térségekre is szemét vetette, Észak-Franciaország ellen indított hadjáratot. Az angol sereg augusztusban lépett a francia partra, és Harleflour kikötővárost vette célba, amelyet 19-én körül is zárt. A tűzérés megkezdte a város lövését, de egy hónap után sem tudta a várat megadásra kényszeríteni. A vár megfogyatkozott védői külső segítségben reménykedtek. Mivel ez sehogy sem érkezett, szeptember 22-én mégis megadták magukat. Henrik király tovább akarta folytatni a franciák elleni harcot, nem hallgatva tanácsadóira, akik azt javasolták, a sereg a királlyal térjen vissza Angliába. A merész király tovább indult Calais városa felé, piciny seregével, amely mindössze 5000 íjászból és 900 páncélos lovasból állt. Az út sokkal hosszabb és nehezebb volt, mint amire a már fáradt és lecsökkent angol sereg számított. Miután végre sikerült átkelniük a Somme folyón, már csak idő kérdése volt a nagy összecsapás. Október 24-én értesültek arról, hogy a hatszoros számbeli fölényben lévő francia sereg várja őket egy Azincourt melletti síkságon. Az angolok azonban nem ijedtek meg. V. Henrik király angol serege le-táborozott, de állandó készenlétben állt. A franciák időközben elzárták a visszavonulási utat, attól tartva, hogy az angolok szökésre készülnek.

Az angol király Maisconcelle és Tramecourt közötti erdőket találta megfelelő helyszínnek, itt védővonalakat állíttatott fel, kiélezett karókat ásott a földbe. A nehézlóvasságot közepre, saját irányítása alá helyezte, az íjásokat a szélekre, York hercege, valamint Thomas és Loyd Camoys parancsnoksága alá. A kisszámú

angolokat a bekerítés veszélye is fenyegette. A francia erők sokkal jelentősebbek voltak, szám szerint 4000 íjász, 1500 számszerű íjász, és csaknem 10 000 lovaskatonából állt. A sereg élén Boucicaud marsall, d'Albert főhadparancsnok, Alencon és Orléans Károly herceg álltak.

Az ütközetre Szent Crispinus napján került sor, 1415. október 25-én. A franciák sokkal pihentebben és felkészültebben néztek a harc elé. Az angolokat kedvezőtlenebb helyzetük rákényszerítette, hogy ők indítsák meg a támadást. Henrik terve az volt, hogy minél keskenyebb frontot alakítson ki, megakadályozva a franciákat abban, hogy az angol szárnyakat lerohanják. Frontális csatára kényszerítette őket, reményét a kiélezett karók jelentették. A franciák nem vették figyelembe a helyzet változását, sem az időjárási körülményeket (az eső miatt a csataterület csúszós sárrá alakult át). A franciák első támadása sikertelen volt, hiszen mikor elakadtak a sárban, az angol íjások (parancsnokuk Sir Thomas Erpingham volt) nyílzáport zúdítottak rájuk.

V. Henrik angol király

Az angol könnyű páncélatú lovasok megállították a további francia előretörést. Minden katona közelharcban küzdött, olyan fegyvert ragadva, amit éppen talált, beleértve a fegyverhordókat, tábori személyzetet és íjásokat is. Három órán keresztül folyt a csata, az angolok olyan eltökéltséggel harcoltak, mint az, akinek már nincs mit vesztenie. A kegyetlenség odáig fajult, hogy a fogjúl ejtett franciákat is kivégezték. A franciák nem várták meg, hogy az utolsó szálig elhulljanak, hanem az életben maradtak a menekülést választották. A nagy kavargásban a sebesült franciák és lovaik egymást taposták menekülés közben. A véres csatateréren francia holttestek ezrei és csak egy maréknyi halott angol maradt.

Az angolok egyik legfényesebb és leghihetlenebb győzelmüket aratták, a franciák pedig még ma is fájdalommal átkozzák az azincourt-i csatát.

Gyarmati Balázs történész

Évfordulók nyomán

1985. február 5. – Megszületett **Cristiano Ronaldo** portugál labdarúgó, teljes nevén: Cristiano Ronaldo dos Santos Aveiro. Szegény családban nevelkedett, sokak szerint származásának köszönheti, hogy ma is könnyedén birkózik meg a hírnévvel és a személyét övező felhajtással. Két nővére van, Liliana Cátia és Elma, és egy bátyja, Hugo. Először nyolcévesen lépett füre a helyi amatőr futballcsapat, az Andorinha tagjaként. Az 1996-os év fordulópont volt az életében. Belépett a Sporting CP-be, és családját Madeirán hagyva 11 évesen meg kellett tanulnia önnálóan élni. Kezdetben az ifjúsági csapatban szerepelt, majd 2002-ben, 16 évesen mutatkozott be először felnőtt válogatottként a Moreirense ellen a Portugál Nemzeti Bajnokság első osztályában. Már azon a mérkőzésen dupla góllal keltett figyelmet. Ezután világhírnévre tett szert, és milliók példaképévé vált. A képen Ronaldo gyermekkorában a családjával.

1992. február 5. – Megszületett **Neymar da Silva Santos Junior**, brazil labdarúgó. Édesapja is focizott, ő pedig a Santosban vált népszerűvé, ahol 2003-tól rúgta a bőrt. Pelé utódának kiáltották ki, és most már talán jogosan viselheti is ezt a nevet. Az „év dél-amerikai futballistája” cím jelenlegi birtokosa öt éves, harmincmillió átigazolási szerződést írt alá az FC Barcelonával. A katalán klubban a világ legjobbjával, Lionel Messivel futballozik majd együtt.

1920. február 7. – Megszületett **Béres József** tudományos kutató, rákkutató, a Béres csepp megalkotója. A rák okainak felderítésén, a megelőzés és a leküzdés lehetőségein dolgozott. Szabadalmi közül legismertebb a humán szabadalma Béres csepp néven. Béres József 1972-ben alkotta meg a Béres cseppet, a nyomelemeket komplex formában tartalmazó humángyógyászati készítményt, melynek elismeréséért hosszú szélmalomharcot vívott. Bár sok ezren könyörögve fordultak hozzá a gyógyszerért, de a hatóságok bürtönnel fe-

nyegtették, ha terjeszti a készítményt. A segítő szándék és a börtön közti csapdahelyzet nagyon megviselte. 1975-ben kuruzslás vádjával büntvádi eljárás indult ellene, de 1976-ban bejelentette a szabadalmat. 1978-tól forgalomba is került gyógyhatású készítményként, majd 2000-ben hivatalosan is gyógyszerre nyilvánították. Kidolgozott egy olyan vizeletvizsgáló módszert, amellyel nagy biztonsággal előre jelezhető a daganatot megelőző biokémiai-kórtani állapot.

1984. február 8. – Megkezdődött a tizennegyedik **Téli Olimpia** a jugoszláviai **Szarajevóban**. 49 országból csaknem 1300 versenyző érkezett a kis jugoszláv városkába, meglepő módon Afrikából és Dél-Amerikából is. Ezen az Olimpián a legeredményesebb versenyző a finn sífutónő, Marja-Liisa Kirvesniemi lett 3 arany- és 1 bronzéremmel, de elsősorban az NDK sportolói taroltak, az éremtáblázat élére 9 arany-, 9 ezüst- és 6 bronzéremmel kerültek. A női gyorskorcsolyázó számok arany- és ezüstérmeket csak keletnémet versenyzők nyerték, és itt csodálhatta meg az egész világ a gyönyörű műkorcsolyázónő, Katarina Witt tökéletes kűrjét. A szovjet jégkorongcsapat visszaszerezte bajnoki címét, kárpótlásul az amerikaiak a Jayne Torwill-Christopher Dean műkorcsolyapárosukat ünnepehették, akik az olimpiák történetének legmagasabb pontszámával lettek bajnokok, kűrjükre többek között kilenc hatost kaptak.

1775. február 9. – Megszületett **Bolyai Farkas**, matematikus. Diákéveiben megtanulta a német, francia, olasz, angol, héber és a román nyelvet. Rendkívüli fejszámoló képességével és zenei érzékével is kitűnt, tanárai csodagyerekként kezelték. 1832-től a Magyar Tudós Társaság tagja. A sokoldalú tudós más tudományterületekkel, illetve művészetekkel is foglalkozott, és gyakorlati téren is tevékenykedett. Saját korában művei csak szűk körben váltak ismertté, így több kutatási eredménye más matematikusok nevére került be a matematika történetébe, őt magát a nemeuklide-

szí geometriák előfutáraként tartják számon. Több mint fél évszázadig dolgozott a marosvásárhelyi református kollégium matematika-, fizika- és kémiaprofesszoraként, ez idő alatt rengeteget tett a korszerű természettudományos ismeretek elterjesztéséért. Leghíresebb tanítványa saját fia, Bolyai János volt.

1898. február 11. – Megszületett **Szilárd Leó** atomfizikus, az atomreaktor és a nukleáris láncreakció elméletének megalkotója. Szilárd Leó 1919-ben emigrált, majd a berlini Műegyetemen kezdett atomfizikával és termodinamikával foglalkozni. Németországban több szabadalmat is beadott, ezek közül a legjelentősebb egy Einsteinnel közös találmány: egy hűtőfolyadékok áramoltatására alkalmas mágneses szivattyú; az atomreaktorok hűtőrendszerében ma is ezen az elven működő szivattyúkat használnak. Hitler hatalomra jutásakor Szilárd Angliába költözött, ahol az atomenergia gyakorlati felhasználhatóságát kezdte kutatni. Amerikában kezdték el vezetésével az atommaglya építését, és mikor világhossá vált, hogy az atomfegyverek működőképesek, az amerikai elnöknel határozottan ellenezte az emberek elleni bevetést, de sajnos nem sikerült megakadályozni, hogy Japánra ledobják az atombombát. A háború után biológiai, valamint biofizikai témákkal kezdett foglalkozni, a molekuláris biológia egyik megalapozójának is tekintik; sugárkezeléssel saját magát is sikeresen kigyógyította daganatos betegségéből. Szerteágazó zsenialitása ellenére ő sem értett mindenhez: autót vezetni például nem tudott. Halála után a Holdon krátert neveztek el róla.

Túlélni Alaszkát

A világ egyik legkeményebb túlélőversenyén harmadszor is eldördül a startpisztoly, és 12 elszánt kalandor „harcba indul”. Ez a küzdelem nem a pénzről vagy a fődíjról, hanem az emberi kitartás és állóképesség korlátainak a feszegetéséről szól. Ezúttal négy csapat száll harcba egymással: a Katonák, az Atléták, az Alaszkaiak és a Déliek. Valamennyi szakaszon 60 órájuk van arra, hogy éjig érő hegycsúcsokat, gigantikus gleccsereket, feneketlen jéghasadékokat, emberevő ragadozókat és jéghideg hegyi folyókat legyőzve eljussanak a rajttól a célig – közben kizárólag azzal táplálkoznak, amit a természetben találnak. Ez egy kemény, vad világ, mely az őseink életét idézi, hisz itt az ember nem számíthat sem GPS-re, sem mobiltelefonra.

A túlélőshowt február 4-étől, szerda esténként 22 órakor vetíti a NatGeo.

A tavalyi év legjobb természetfotói

A Magyar Sajtófotó legjobbjai közül íme a **Természet és tudomány kategória első helyezettje: Máté Bence: Prés című felvétele, melyen egy szürke gém szorításában préselődik a hal.**

Gódor Miklós: Raktár & logisztik... című fotója ugyanebben a kategóriában második helyezett lett. A Tápió-vidéken készült fotón egy tövisszúró gébics látható, amint „raktárát ellenőrzi”. Ő ugyanis – nevével megegyezően – az el nem fogyasztott zsákmányait egy tövises ágon raktározza el.

Tél végi természetnapló

Január és március között az időjárástól függetlenül megfigyelhetjük azt az évmilliósi folyamatot, ahogy a bűcsúzó tél fokozatosan átadja helyét az érkező tavasznak. Ez akkor is így van, ha szinte nincs is tél. Februárban néha már megcsordulnak az ereszek, csöpögni kezdenek a kövérré hízott jégcsapok. A néphit szerint Zsuzsanna napján kezd dalolni a mezei pacsirta, de az erdei és a búospacsirtát is többnyire februárban halljuk először énekelni. A parkok öreg fái trilláznak, füttyögetnek a csuszkák, hangolnak, majd a hónap vége felé már teli torokkal flótáznak a fekete rigók, „nyitnikék”-et kiáltanak a kertek széncinegái, és a sort még sokáig lehetne folytatni.

* Ha a szabadban áll télen az autó, az első és hátsó szélvédőjén kemény, nehezen eltávolítható jég képződik. Az ajtók ablakain a jég puhább és porhanyósabb. Miért?

A szélvédőkön azért keményebb a jég, mert ezek hidegebbek a többi ablaknál. Téli éjszakákon azért hűlnek le jobban az ablakok, mert több hőt sugároznak ki, mint amennyit a környezetükből kapnak. Az ajtók függőleges ablakai elsősorban a kör-

Jó kis kérdés! Tudod-e a választ?

nyező fáktól, házaktól és a földtől kapják a hőt. Ezek viszonylag melegnek. A ferde szélvédőkre főként az égből érkezik a – sokkal hidegebb – hősugárzás. Ezért a szélvédők gyorsabban lehűlnek, mint az oldalsó ablakok, és gyorsabban hízik meg rajtuk a levegőből kicsapódó jég.

* Miért jobb hővezető a jég, mint a frissen hullott hó?

A jég kristályai között sokkal kevesebb levegő van, mint a hó kristályai között.

* Miért kíván a gazda hótakarót a vetésre?

A hó jó hőszigetelő, ezért megvédi az alatta levő talajt az erős lehűléstől.

* Miért a havon fázik legkevésbé a vadliba lába télen (és nem a jégen vagy a földön)?

A hó a legkevésbé vezeti el a testének melegét. A hó sokkal rosszabb hővezető, mint a jég vagy a föld.

* Miért nem fáznak az eszkimók a jégkunyhóban?

A jég jó hőszigetelő, ezért megvédi lakóit a kinti erős hidegtől. A kunyhó falait belülről prémes állatbőrökkel borítják, amelyek elszigetelik a belső teret a jéggel közvetlen hűtő hatásától. A jégkunyhóban tüzelni is lehet, a levegője kellemesre felfűthető.

* Miért fölül fagnak be télen a folyók, és nem alul?

A hideg levegő közvetlenül a víz felszínével érintkezik. A jég sűrűsége kisebb, mint a vízé, ezért a felszínen keletkezett jégréteg a felszínen is marad. A jég is hőszigetelő, ezért védi az alatta levő vízréteget a megfagyástól.

A legviccesebb alpaka „frizurák”

Az alpaka egy háziasított, rendkívüli finomságú gyapjáról ismert, dél-amerikai tevéfélé. Peru, Bolívia és Chile területén rendkívül nagy számban tenyésztnek alpakát, itt él a világ hárommillió alpakaaállományának mintegy 99%-a. Az alpaka Andokban él, vad ősét az inkák háziasították valamikor a 2–4. században. Az Inka Birodalomban különleges tiszteletben részesítették a fajt: gyapjából készült a királyi öltözék. Az alpaka gyapja a legfinomabbak közé tartozik a világon. Az alpakaszőr melegebb, de könnyebb a juh gyapjánál, és sosem szúrós. Ezek a jámbor állatok igazán vicces „frizurákat” képesek viselni.

Összebarátkozott a kismajom és a kisoroszlán

Egy kisoroszlán és egy kismajom tejtestvérek lettek: mindkettőjüket magára hagyta az anyja, így összelepedtek.

A két aranyos kisállat a kínai Senjang városában fekvő Guaipo Manchurian Parkban talált egymásra. A képen az oroszlánkölyök 32 napos, a majomcsemete 16 napos, és testvérekként tekintenek egymásra. Vajon ez később változni fog? Hát igen, idővel ketjük játéka akár életveszélyessé is válhat – legalábbis a kismajom számára...

A vörös macskamedve – egy súlyosan veszélyeztetett faj

A vörös macskamedve vagy kis panda a macskamedvefélék családjába tartozó egyetlen ma élő faj. A medvemacska, macskamedve nevet az állat valószínűleg annak köszönheti, hogy medvére emlékeztető külseje mellett ugyanolyan jól mászik fára, és ugyanúgy nyalogatja tisztára magát, mint a macska. A Himalájában levő mérsékelt övi erdőkben, Bhután, Kína, India, Laosz, Mianmar és Nepál területein él.

Magányosan élő, éjjel aktív állat, a nappal általában a fák ágai között alvással tölti, fejét bozontos farkával takarja be, amelyet párnának is használ. Éjszaka jár tápláléka után, amely jobbára bambuszból, gyümölcsökből, zuzmókból, gyökerekből, bogyókból, néha madártojásokból, rovarokból és hernyókból áll. Ez az állat tehát, noha a ragadozók rendjébe tartozik, elsősorban növényi eredetű táplálékot fogyaszt.

Kína délkeleti részén régóta vadásszák a szőrmeje miatt, melyből sapkákat, farokszőreiből pedig ecsetet készítenek. Ahol honos ez a faj Kínában, ott a szőrmeje fontos értékkel bír. A vadászat ma is előfordul, ezenkívül gyakran fogják be elevenen, hogy eladják állatkertek részére. Emellett az élőhelyét jelentő erdőket is irtják. Mindezen tényezők miatt állományai nagyon megritkultak, és mára veszélyeztetett fajjá vált. Jelenleg az elterjedési területén található összes országban védelmet élvez. Emiatt a Természetvédelmi Világszövetség a „súlyosan veszélyeztetett” kategóriába sorolta.

Tetszetős külleme miatt kedvelt állatkerti faj. Télen sem kíván fűtött helyet, mert alapvetően hideg környezetben él vadon is. A kis pandák állatkerti helyzete nem túl rózsás. Bár körülbelül 230–250 egyede él Európában, nehezen szaporítható fajnak számít.

RÜGYFAKADÁS

Karácsony Rómában

A téli vakációm a belgrádi repülőtéren kezdődött. Útlelvizsgálat, csomagátvétel és vámellenőrzés előzte meg az indulást. Nagy váróteremben türelmetlenkedtünk, mely telistele volt utasokkal, köztük én voltam a legizgatottabb. Alig vártam életem első repülőútját.

Végre beszálltunk, a légi-utaskísérők megkértek bennünket, hogy kapcsoljuk be az öveinket, mert nemsokára felszállunk. Hamarosan a levegőből figyelhettem a hangyányi településeket, Bosznia havas hegyeit, az Adriai-tengert, leszállkor még a Földközi-tengert is láttam. Az egyórás repülőút után gépünk a fiumicinói reptéren landolt. Kezdetét vette a római vakáció.

Első utunk a Vatikánba vezetett. A Vatikáni múzeumok a világon egyedülálló gyűjteményt mutatnak be a látogatóknak. Az egyiptomi hieroglifák, szarkofágok, múmiák, szobrok, festmények és térképek csodálatos kiállítása. Megelevenedtek a történelemkönyvem képei. A Sixtus-kápolna oltárfalát Michelangelo freskója díszíti, amely tanúja volt már több pápa választásának is.

A Szent Péter téren egy 25 méter magas karácsonyfa és a nagy Betlehem hirdette az ünnepet. Az éjféλι misét, amelyet a pápa celebrált, több tízezer ember hallgatta végig, köztük mi is. Másnap meghallgattuk a pápa Urbi et Orbi áldását és karácsonyi üdvözlését. A híres svájci gárda egyik tagjával nekem is sikerült lefényképezkednem.

Karácsony napján meglátogattuk az Angyalvárat, a Spanyol lépcsőket, a Trévi kutat, amely most felújítás alatt áll. Még pénzérmét is dobtunk bele. Ezután felkerestük a Piazza Navonát, a Négy folyó szökőkútját és a Pantheont. Harmadnap a Szent Péter-bazilika kupolájába vezetett az utunk, ahonnan csodálatos kilátás nyílt a vatikáni kertekre. A bazilika a világ egyik legnagyobb keresztény temploma, mintegy hatvanezer embert tud befogadni. Kis törpének éreztem magam a Bernini-oszlopsor mellett.

A Foro Romano elének varázsolt a ókori Róma közterét, a Colosseum pedig a gladiátorok küzdőterét. Meglátogattuk Hadrianus császár templomát, ahol félve tettem be a kezemet az „igazság szájába”.

Ottlétünk alatt megkóstoltam az olasz konyha remekeit: a pizzát, a lasagnet, a spaghetti carbonarat és az olasz fagyit, a gelatot.

Gyorsan elmúlt a négy nap, és repülök a napfényes Rómából Belgrádba indult. Itthon már kövér hópelyhek köszöntöttek bennünket.

Az izgalmas és élménydús római vakáció felejthetetlen marad a számomra.

Papp Tamara, 5. osztály, Ady Endre iskola, Kishegyes

Téli vers

*Nincs több rétes, sem kalács,
a karácsony is elmúlt már.
Hógolyózni jaj, de jó,
kár, hogy elolvadt a hó!*

*Elovadt a hóember is,
véget ért a szép élet is.
Az iskolakapu nyitva áll,
pajtás, az már miránk vár!*

*A szüniđő elrepült, biz a',
gyerekszivajtól hangos az iskola.
Az emlékek még ének bennünk,
de már a leckére kell figyelnünk.*

**Guba Loretta, 5. osztály,
Samu Mihály iskola, Péterréve**

Együtt a család

Az első félév december 23-án ért véget. Ezután kezdődött a téli szünet, amit már vártam. Sok tervem volt a szüniđőre.

Közeledett a karácsony, mindenki kivette a részét a munkából. Apu főzte a halászlét, anyu és én a testvéremmel együtt díszítettük a karácsonyfat. Reggel arra ébredtem, hogy a karácsonyfa alatt sok-sok ajándék hever. Számomra is volt valami ott, amire nagyon vágytam. Délután meglátogattuk a tatámat és a mamámat, hogy megnézhessük, mit hozott a Jézuska.

El is telt a karácsony, és vártuk is az újévet. Szilveszterre készülődve ki is mentünk a dédihez Makkhetesre megsütni a vacsorát.

El is jött az újév. Most már 2015-öt írunk. Találkoztam barátaimmal, sokat játszottunk a szüniđő alatt. Alig vártam, hogy megkezdődjön az iskola, hogy újra találkozhasak a többi barátommal.

Vényi Norbert, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Miért esnek szét a családok?

Szerintem a mostani családokban az a hiba, hogy nem elég megértők egymással, és nem összetartók. Nincsenek olyan sok időt együtt.

Régen a család összes tagja együtt reggelizett, ebédelt, vacsorázott, dolgozott, és amikor a gyerekek játszani akart, nem ment be a szobájába számítógépezni, akkor még nem is volt áram, hanem kiment az utcára, és a szomszéd gyerekekkel játszott. Mostanság mást csinálnak a gyerekek? Bemennek a szobájukba, és ott a számítógépen játszanak mással, ki sem dugják az orrukat. Szerintem azért válnak el a felnőttek, mert nem megértők egymással. Nem engedik, hogy elmondja a másik, amit akar. Nem ülnek le megbeszélni, hanem olyanok, mint a gyerekek. Egymást szekálják, és mintha versenyeznének, hogy ki tudja jobban szekálni a másikat.

Holló Ervin, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Doroszló

Rajslí Tímea, 4. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Tíz év múlva

Tíz évvel előrébb járunk, nemrégiben végeztem az egyetemen, jelenleg állásinterjúkra járok.

Nem kellett sokáig keresgélnem, egy kisebb vállalatnál programozóként kaptam állást. A cég mindenféle elektromos kütyükkel foglalkozik, de legfőképp szoftverfejlesztéssel. Az első esélyem, hogy bizonyítsak, egy program kifejlesztése, amiről egyelőre nem beszélhetek. Az alkalmazás nagyon jól halad, már Android és Windows rendszerre tesztelési fázisban van. A főnök annyira meg van elégedve, hogy négy nap szabadságot is kaptunk. A szabadság folyamán a kollégákkal szórakozunk, és közben ötleteken gondolkodunk, ami gyorsítja a munkát. Amikor visszatértünk a szabadságról, az irodában sok csúcstechnológiás eszköz várt bennünket, elképesztő, hogy tíz év alatt mennyit fejlődött a világ. Eljött a napja, hogy nyilvánosságra hozzuk a fejlesztésünket.

Az alkalmazás nem lett akkora siker, mint vártuk, de legalább bizonyítottam, mellesleg van a csapatban egy lány, akivel ígéretesen alakulnak a dolgok.

Csanak Viktor, 8. osztály, Csáki Lajos iskola, Topolya

Az elvarázsolt erdő (saját mese)

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy elvarázsolt erdő. Annak a közepén állt egy százéves tölgyfa, a tölgyhöz nem messze folyt egy folyó, annak a partján egy házikó. Abban a házikóban élt egy manó, akit Rügyinek hívtak.

Volt Rügyinek egy házi gilisztája. Ahogy sétálgattak az erdőben, Rügyi egyszer csak megpillantott valamit a levelek között. Azt hitte, hogy egy vadállat, és elkezdett szaladni, míg végül észrevette, hogy nem üldözi semmi. Ám a valami, ami a levelek között mozgott, futni kezdett. Rügyi utánaszaladt, követte, míg utol nem érte. Ekkor szeme-szája tátva maradt, mert egy gyönyörű szép tündért látott, és rögtön bele is szeretett. Hazavitte, s később a tündér elmondta Rügyinek, hogy ő az erdő másik végéből jött, mert üldözte a gonosz koboldkirály, aki tündéreket gyűjt, hogy dolgoztassa őket. Rügyi megígérte, hogy segít kiszabadítani a családját, barátait, de előbb aludtak egyet. Másnap elindultak, s délutánra oda is értek a koboldvár elé. Megvárták, míg beesteledik, majd felmásztak a falon. Megtalálták a koboldkirály szobáját, ahol az összes tündért őrizte. Szerencsére a király és a vár összes dolgozója is aludt, így könnyű volt kiszabadítani a tündéreket. Ám a király váratlanul felébredt, és el akarta kapni a tündéret, erre Rügyi elővette a kardját, és levágta a koboldkirály fejét. Így mindenki megmenekült, hála a manónak.

Iszamentek, Rügyi és a tündér összeházasodtak. Boldogan éltek, míg meg nem haltak.

Mester Szabaszián, 5. osztály, Samu Mihály iskola, Péterréve

Stantić Barbara, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

RÜGYFAKADÁS

Ábel a téli Hargitán

Hatalmas hegyek, hólepte táj... – ezekről egy szó jut eszembe: Hargita.

Éppen Ábelhez tartok, hogy interjút készítek vele a helyi újságnak. Útközben a tájban gyönyörködöm. Tél van. A Hargita ebben az időszakban a legszebb. Hó fed mindent. Még az ormótlan hegycsúcsok is fehérbe öltöztek. Ilyenkor mintha megállna az idő. Sietős léptekkel haladok a kunyhó felé. A talpam alatt ropog a puha hó. A távolban egy alak integet felém. Mikor odaérek, befejezi, amit csinált, és barátságosan a kezét nyújtja.

– Üdvözlöm. Szakállal Ábel vagyok, szakáll nélkül – mutatkozott be, miközben szeme huncutul csillogott.

– Khm... hát... ööö – jöttem zavarba a frappáns hallatán. – Nagy Péter vagyok.

– Tudom, tudom már hallottam magáról. A helyi újságtól jött, ugye? – közben nevetve hátra vert, amitől kis híján összeestem.

– Igen... Aúúú! – kiáltottam fel, mert a kecske nem szimpatizált velem, és ennek jeléül fenéken billentett.

– Jaj, ne legyen ilyen nyámnyi! Fáradjon be! – mondta komolyan, de szemei nevettek. Mikor beléptem, meghűlt ereimben a vér. A sarokban egy hatalmas vörös jószág feküdt, ami ellenségesen morgott rám.

– Bolha, nye! Ő a barátom! – mondta Ábel, és a kutya gazdája hallgatva csöndben maradt, de azért furán méregetett.

– Szóval Ábel úrfi, – kezdtem bele a mondókámba – mi készítette arra, hogy ide jöjjön?

– Apám. – Jött a tömör felelet, miközben levette a tejet a tűzhelyről. – Kér tejet?

– Nem, nem kérek – préseltem ki a szavakat összeszorított fogaim közül – Hogy érzi itt magát?

– Jól – felelte Ábel érzelmekkel túlfűtve. – Kér szalonnát?

– Nem kérek sem szalonnát, sem tejet! – kiáltottam mappámat az asztalra csapva, ami kis híján felborult e harcias mozdulattól. – Csak egy rendes interjút szerettem volna, de azt magával nem lehet, mert... – és itt elakadtam. Ki vagyok én, hogy bíráljam ezt az embert, aki itt él egyedül egy erdőben? Mit képzelek én magamról? Csendben leültem a rozoga székre, és azt mondtam:

– Talán mégis kérek egy kis szalonnát...

**Dudás Kata, 7. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Becsöngettek

Iskolába járni minden gyerek szeret, csak mindenki más okból. Van, aki a tanulás vagy a tanárok miatt, de van, aki csak a barátokkal való találkozás végett.

Egy átlagos iskolai napon hat-hét óránk van, ami elég fárasztó. Egész nap a tanteremben ülünk, és a tanárt figyeljük, amikor kint is lehetnénk. Jól járunk, ha az óra érdekes és leköt minket, mert olyankor gyorsan elmúlik az a bizonyos negyvenöt perc. Ha becsöngettek, és beérünk a terembe, sokszor szinte minden gyerek azt várja, hogy mikor hallatsz megint az őrangyalunk hangja, vagyis a csengő. Ilyenkor mindenki az udvarra siet, ahogy én is. A friss levegőn a barátaimmal jól érzem magam. Ilyenkor nem kell egy helyben ülni, hanem szaladgálunk, de ha nincs erőnk futkározni, akkor sétálunk vagy beszélgetünk.

A szünetek azért is nagyon hasznosak, mert aki véletlenül elfelejtette megcsinálni a házit, bepótolhatja, s az anyagot is át tudjuk ismételni, ha netán felelnénk.

**Nagy Balázs 5. osztály,
Samu Mihály iskola, Péterréve**

RÜGYFAKADÁS

A tigris

*A tigris egy macskafajta.
Vigyázz vele, nagy a karma!
Lesben áll ő éjjel-nappal,
zsákmányokat vadászgatva.*

*Vér borítja tépőfogait,
meglelte a zsákmányait.
A zsákmány például a szarvas,
tigrisfogra alkalmas.*

*Esőerdők rémlakója,
az állatok támadója.
Csíkjairól mindenki tudja,
ő a bengáli tigrisek ura.*

Fazekas Róbert, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye

Felfrissülve

*Néha túl jól érzem magam,
Mintha erőm lenne lefejejni a falam.
Mikor semmi sem képes elrontani a jó kedvem,
Mintha mindig is én nyernék a pókerben.*

*De nem mindig ilyen felhőtlen az élet,
Viszont tudom, hogy boldog lesz a vége.
Amikor vége lesz ennek a napnak,
Vége szakad a végtelennek tűnő dalnak.*

*Bizony jókedvem okát nem titkolom,
Mert a szerelem örömét én is birtoklom.
Unalmas mindennapjaimba felfrissülésként robbant,
De a jókedv gyorsan elszállt, mert tudom, hogy ő már foglalt.*

Bóka Kristóf, 7. osztály, Móra Károly iskola, Szaján

Bemutakozom

*Pacséron lakom, de nem itt születtem,
Szabadka volt az én szülőhelyem.
Azt nem bánom, hogy maradtam,
Mert a suliban sok barátom van.
Segítenek nekem, ha bajban vagyok,
Ezt szeretem bennük nagyon.*

*Versemet én befejezem,
Barátaim, tetszik nektek?*

Kardos Andor, 6. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Szeretem az iskolámat

*A telepi iskolába járok,
ott mindig kárt csinállok.
Az iskolám csodaszép.
– Falaimra ne írjátok! – kér.
Zöld falai között tanulok,
mindenkinek „falazok”.
Zsuzsa néni mosogat,
Dia pedig varrogat.
A naplóban sok jegyem van,
egyesselkel tele van,
Krisztina kiabál,
Éjjel-nappal áll a bál.*

Bányai Dzsasztina, 4. osztály, Kókai Imre iskola, Temerin

Kedves Pajtások!

Igazi, remekbeszabott úti beszámoló Papp Tamarának, a kishegyési Ady Endre iskola ötödikesének fogalmazása, melyet rovatunk indításánál a 12. oldalon találsz. Nagyon jó, hogy élményeit megosztotta velünk, hisz most többet tudunk Rómáról. Neki köszönhetően kicsit mi is belekóstolhattunk a nagyvilágba, noha ki sem tettük lábunkat otthonunkból. Tamara egyébként is jó megfigyelőképességgel rendelkezik, és szókincsével sincs baj, nem csoda hát, ha jól sikerült beszámolója.

Jól átgondolt, szabályosan megszerkesztett írások következnek ezután tele olvasási élményekkel, idillikus téli képpel, vagy mással. Dicséretes a péterrévei Mester Szebasztián meséje is. Nemcsak értelmes, kerek történetet talált ki, hanem nem volt rest – mint a mesebeli leány –, és önállóan fabrikált egy történetet. Lehet mások szemében ez nem nagy teljesítmény, én mégis gratulálok hozzá, és arra buzdítok mindenkit, aki íráskészséget érez magában, hogy használja tehetségét. Érdekes dolgokat fedezhet fel magában, olyanokat, amiről sejtelve sincs.

*Ezen a héten a **topolyai Csáki Lajos iskola** két tanulója: Bagány Fanni és Francia Flavie küldte be négykezesét, a **csantavéri Hunyadi János** iskolából pedig a következő szerzők alkotását vettük kézhez: Horvát Kamilla, Szabó Edvin, Romoda Zsóka, László Jázmin (5. osztály), Kozma Valentina (6. osztály) Szedlár Dániel, Vörös Viktor, Zsoldos Krisztián, Horvát Réka, Gábor Tímea (7. osztály), Nagy Zsuzsanna, Szabó Lóránt, Capár Ákos, Angyal Petra, Farkas Valentina és Berényi Dorina (8. osztály).*

Köszönjük a fáradozást, a továbbiakban is számítunk rátok!

Nagy Magdolna

Az árva lány

A szüleim szerint kissé el vagyok szállva magamtól. Ez az, amiben nem érthök egyet. Így történt, hogy egyszer elvittek egy harmincéves asszonyhoz, aki egész életében árva volt. Kicsit furcsa volt számomra ez az egész. Végül is, kit érdekel egy árva...

Amikor odaértünk a nő házához, csodaszép látvány tárult elénk. Bevallom, először féltem, mi is fog itt történni. A szüleim bekísértek az asszonyhoz, aki külsőre nem volt valami szép. Tudta, hogy miért hoztak el a szüleim, jobban, mint én. Bementünk az egyik szobába, és a nő elkezdett mesélni:

– Tudod – kezdett bele –, nem mindig voltam ilyen boldog. Gyermekkoromban elhagytak a szüleim. Nagyon sokáig senkim sem volt. Az árvaházban nőttem fel, ahol mindig piszkáltak a kinézetem miatt. Sokat szenvedtem a szüleim hibájából. Állandóan dolgoztattak. Én voltam az árvaház „csúnya rabszolgája”. Sokat verekedtem, aztán perze én voltam a hibás mindenért. Végignéztem, ahogyan mások örvendezve mennek el új szüleikkel. De én, a csúnyaság, senkinek sem kellett. Csak néha ettem, amikor senki sem látott. Esténként sírva aludtam el. Alvás előtt bánatosan töprengtem azon, miért történik mindez velem. Huszonöt éves voltam, amikor rádöbentem, hogy a sarkamra kell állnom. Öt éve élek itt, olyan emberek között, akik tisztelnek és becsülnek. Egyet megtanultam: soha ne legyek követelőző – fejezte be történetét.

Mivel a szüleim siettek, ezért gyorsan elbúcsúztunk. Otthon jöttem csak rá, hogy miért kellett meghallgatnom egy árva lány történetét: örülnöm kellene annak, amim van, és nem követelőzőni folyton. Sok mindenkit bántottam már meg, de mátol más lesz! – határozottam el.

Az iskolában elmeséltem a velem történeteket, de senkit sem érdekelt. Remélem, egyszer majd ők is rájönnek, hogy milyen fontos másokat meghallgatnunk és odafigyelnünk egymásra.

Csömör Nikolett, 7. osztály, Szervó Mihály iskola, Padé

Hóvirág

Volt egyszer egy hatalmas és szigorú király, annak volt egy szép leánya, de az nagyon-nagyon el volt kényeztetve, mert nem volt olyan kívánsága, amit ne teljesítettek volna. Egyszer éppen nagy tél volt, hó borította a gyönyörű királyi kertet, ahol a fák és a bokrok mind-mind téli álmutkat aludták. A királynő kinézett az ablakon, azután összeráncolta a homlokát, és így kiáltott:

– Miért nem nyílik most egy szál virág sem a kertben?

Azt felelték neki:

– Tél van, felséges királykisasszony. Megfagnának most a gyöngé virágok.

Akkor a királynő toppantott a lábával, és így kiáltott:

– Az én apám a leghatalmasabb király! Én azt akarom, hogy nekem télen is virág nyíljon a kertben!

Mikor a király ezt hallotta, maga elé hívatta a kertészt, és így szólt:

– Holnap reggelre, mire a királynő felkel, nyíló virággal legyen tele a kert!

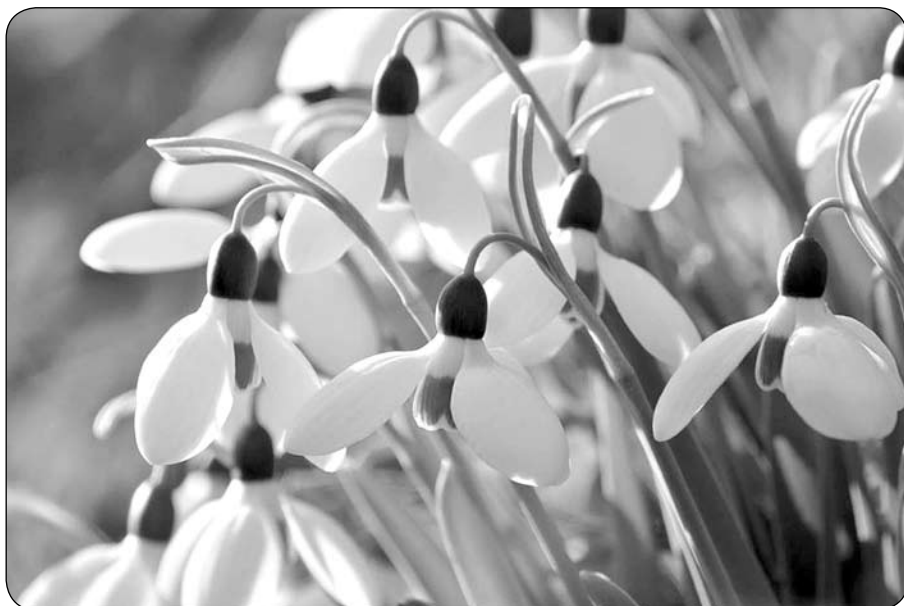
A kertész elsápadt, és így felelt:

– Felséges királyom, micsoda magvat vessek el, amelyik a hóban is terem virágot?

A király arca elsötétedett a haragtól, és így kiáltott a kertészre:

– Én vagyok a leghatalmasabb király a világon, és az én szolgálaim még annyit sem tudnak, hogy télen virág nyíljon a kertemben? Vess, amit akarsz, de ha csillagfényt kell vetned, akkor is virág nyíljon holnap a kertemben, különben vége az életednek!

Azzal a kertész elment, nem szólt egy szót sem, de nagyon szomorú volt, mert

tudta, hogy vége az életének. Végigkérdezgette a város leghíresebb kertészeit, de egy sem tudott tanácsot adni. Mikor aztán leszállt az éjszaka, kiment a kertbe. Szép tiszta téli éjszaka volt, a csillagok tündököltek. A kertész fiatal legény volt, és szeretett volna még élni. Levette a kalapját, és felnézett az égre. Nagyot sóhajtott, és azt mondta:

– Ti, szép csillagok ott fenn, segítsetek rajtam! Mutassátok meg, hol találok olyan csodamagot, amely a hóban is kivirít!

És amint ott állt, egyszerre valami csoda finom, ragyogó por kezdett szállingózni kalapjára, de olyan könnyű volt, mintha nem is lett volna egyéb, csak csupa csillag-

fény. Úgy pergett, szitált a magasságból, mint a gyémánteső, amíg meg nem telt vele a kalapja. A kertészlegény megköszönte a csillagok ajándékát, s még azon éjjel elhittette a hóba, bevetette vele az egész királyi kertet. Hát hajnalra, amikor a nap felkelt, és a királynő az ablakhoz lépett, milliónyi fehér virágcillag nyílt a hóban. Halványzöld szárcsákjuk áttörte a vastag hóleplet, s virágmező borította a királyi kertet.

A királynő tapsolni kezdett örömeiben, kacagva szaladt ki a kertbe. A szolgálólányok ijedten futottak utána; vitték a vastag prémes bundát, hogy meg ne fázzék, de a királynő ledobta magáról a bundát, és úgy táncolt a virágok közt, mintha ragyogó tavasz lett volna. A király elküldött a kertészért, hogy megjutalmazza, de a legény nem volt sehhol. Eltűnt az országból, de akik utoljára látták, azt mondták, hogy szomorú volt. A virágok nyíltak és ragyogtak, a királynő pedig szaladgált köztük, és kacagott. Akkor egyszerre a nagy hegyek mögül előjött egy felhő. Az a felhő jéghideg szelet fújt a királynőre. Megborzongott, a szívéhez kapott, és beszaladt a palotába.

Mennyezetes ágyához száz orvos sietett, de egy sem tudott rajta segíteni. A szél megölte a királynőt, de ugyanakkor eltűntek a kis fehér virágok is, és a tél újra bekerítette a királyi kertet fehér fátylával.

Azontúl a csodálatos virágok minden évben újra kinyíltak a havas kertekben, és mindenütt a réteken, de senki sem hisz nekik, mert azokat nem a tavasz küldi: ők a csillagok gyermekei...

Závada Pál

Természetes fény

(Részlet)

Weisz Jakabbal eleinte a színját-szók próbáin találkozom a legtöbbször, és mivel észreveszi, hogy szellemességeit, hol tréfásabb, hol szúrósabb megjegyzéseit leginkább én értem és díjazom, ezt azzal viszonzozza, hogy engem is ugratni kezd. Vagyis figyelemre méltat ugyan, de nem átallja az én rovásomra elsűtni a tapintatlanabb vicceit sem. Én pedig tudom, hogy ezt nem fogadhatom úgy, mint a többi lány, hogy megsértődöm, de nem is kéne szó nélkül hagynom, hogy bármit megengedjen magának. Arra jutok, hogy talán valami öntudatos tartással okosan éreztetett fölényel tűnhetnek ki a többiek közül, és ezt azzal tetézhetem, hogy vissza merek beszélni. Persze könnyű ezt elhatározni, a gyakorlat viszont hamar ráébreszti az embert, hogy replikázni csak szellemsen és azonnal érdemes. Ezért gyakran fordul elő, hogy szóváltási vetélkedésbe keveredünk ahelyett, hogy beszélgetnénk.

Sosem felejttem el, mennyit ironizál azon, hogy a mi színészeink egyszerre csak egyfélélt tudnak: vagy megmozdulnak, de akkor elhallgatnak, viszont valahányszor meg kell szólalniuk, rögtön földbe gyökerezik a lábuk, és rámerednek a sűgőlyukra.

Nem számít kivételnek sem a lányok kedvence, Koleszár Matyi – hallod, Jucikám?, böki oldalba Kóbi gúnyosan a hűgát –, sem a maga Pista öccse az ő Karkus Rózsijával. A legügyesebb tán még a Koleszár Éva, ő viszont sajnos hamisan énekel. De hát főzni, ugyebár, csak abból tudunk, amit az éléskamrában találunk.

Megesik, hogy a kisbirtokos ifjak könyvtári klubbestjén, ahova próba után mi is

szívesen beülünk, Weisz Jakab azzal a szórakoztatja hallgatóságát, hogy gúnyos túlzásokkal be is mutatja, hogyan játszunk, és hogy rendez minket Húszka Zsófia néni.

De a kórus dettó, Mariskám, hiába is vilámlik a szemel, veti oda nekem Jakab. Mert arra sincsen példa, hogy maguk tánc közben énekeljenek – vagy tánc, vagy ének.

Na és arra mért sincsen példa, Kóbi, mondom, hogy maga jelenetet fényképezzen, ne pedig csak mozdulatlan csoportképet a végén?

Szerintem ez talált, de ő nem fújna visszavonulót, hanem világitástechnikai magyarázatba kezd. Azt mondja, szívesen rávilágít kedvemért a fényre...

Rávilágít? Nahát...!

Igen, mint a fényképezés kulcsára.

Amelyik a műtermet nyitja, értem.

Mariska!

Ahol az a kulcs is lefényképezhető – kiált jól megvilágított fényben.

Esküszöm, hogy én egyszer elkapom, és elfenekelem, ha sokat szemtelenkedik! Amúgy pedig éppen a fény hiányzik ebből a félhomályos próbateremből. Márpedig az ember ne akarja megörökíteni azt, ami nem látszik – legalábbis fényképen ne. Amelyet nem véletlenül hívnak így – tudniillik ha nincs fény, akkor kép se lesz.

Ez legalábbis annyira logikus gondolat, mint amennyire eredeti, fölírhatom magamnak, Kóbi?, kezdem ugratni, mire fölfortyanna, de elfojtja, és megfenyeget az ujjával. Aztán egyszerre kuncogunk föl.

Ezekben a hónapokban több levelet is kapok Niagara Fallsból fényképekkel kibélve, és mivel Bözsi küldeményeit illene

viszonzom, ez jó ürügynek látszik, ahhoz, hogy Jakabot kérjem meg, csináljon rólam néhány képet. Az egyik próba után odacsapódok mellé, majd leülök a könyvtárban az asztalukhoz is, de addig halogatom, hogy mit szeretnék, amíg be nem toppan mindenki kedvence, Koleszár Matyi, aki rögtön magához ragadja a szót és mindnyájunk figyelmét. Rendszerint Jakabot szokta provokálni valami meglepő témával – most arról olvasott valamit, hogy milyen változások mentek végbe a szovjetben, és ezen jól összevitakoznak. Kisvártatva fölkerekednek, hogy átüljenek a Komló éttermébe – de ide kísérő nélkül már illetlenség volna követnem őket, anyám amúgy is folyton egzeciroztat, hogy mit engedhet meg magának a bíró A konyhára osztották be, a pincéretet szolgálja ki, reggelire pirítós kenyeret, narancsot, banánt és egyéb friss gyümölcsöt készít ki, délben és este pedig salátát, süteményt és fagyalaltot adagol. Szereti a munkáját, mert tisztaságban, fehér ruhában dolgoznak. Csak az a rossz benne, hogy kétszer kell bemenni, délelőtt 8-tól 2-ig meg este 6-tól 9-ig dolgoznak. Viszont van alkalmja gyakorolni az angolt, a pincérnőkkel gyakran szokott beszélgetni, ha nincsen éppen vendég.

Másodszori kérdésemre ír csak röviden az apjáról, aki azelőtt egy gyárban dolgozott, de most egyelőre sehol. Úgy van, Mariskám, itt minden lány dolgozik, ki gyárban, ki szállodában, ki háznál. Írod, hogy nem sokat nőttél iskoláskorunk óta, na de ha kijönnél ide, te is megnőnél, és együtt járnánk dolgozni. Kérdezed, hogy a bátyám, Jani mit csinál, ha aranybányában dolgozik. Igen szép modern kis városka Hollinger Mine,

ZÁVADA PÁL

Természetes fény

America's Greatest Gold Mine – Timmins, Ontario. Én is jól szoktam érezni magam ott, ha meglátogatom Janit.

Szeretek neked mindent elmesélni, Marikám, ha távol is vagyunk. Itt már pikniknek vannak, most volt a 2. országos June, de volt vagy ezer nép. Az erdőben sportoltunk, dobogón táncoltunk késő estig, jöttek szomszéd városokból is autóbusszokkal, autókkal. A múlt héten pedig voltunk a bátyámmal és a barátjával egy nyaralóhelyen, csodaszép. Gyönyörű, nyitott táncterem van a víz mellett, csónakokat lehet bérelni, éjjélkor holdas hajók járnak.

Bözsi most egészen elérzékenyült a barátságunktól. Milyen régóta nem láttuk egymást, de hogy ő mennyire boldog, valahányszor írok neki, mert annyira hazavágyik. Azt írja, most innen hazutazott egy fiú Békéscsabára, aki azt mondta, lehet, hogy átugrik mihozzánk T.-be, ez és ez a neve, írjam meg, járt-e nálunk. Hát nem járt.

Aztán arra panaszkodik, hogy Rusznák Ilona nem válaszol, de hát mivel ő most friss asszony, biztosan el van foglalva a kedves férjével. De mi ugye, Mariskám, fenntartjuk a barátságunkat akkor is, ha férjhez megyünk?

*

Na jól van, elég volt a gyávaságból, mondom, összeszedem magam, és lesz, ami lesz, odamegyek Weisz Jakabhoz ezzel a fényképpel, amelyet legutóbb kaptam Lászik Bözsitől.

– Kóbi, szerintem ez érdekelni fogja ma-
gát.

– Micsoda, Mariskám?

– Tudja maga, mi az a Niagara?

GYÖNGYHALÁSZ

– Ne vicceljen, maga nem tudja?, egy vízésés.

– Az indiánok nyelvén dübörgő víz.

– Vagy mennydörgő.

– Hát azt tudja-e, ki a Lászik Bözsi?

– Ismerős név... A maga barátnője vagy a Jucié?

– Furcsa, hogy Jucira nem emlékszik, pedig egyidősek vagyunk.

– Magára igen, Jucira nem?

– Nagyon rég látott minket.

– Miért, hova került ez a Bözsi? Csak nem a Niagarához?

– De, pontosan oda. Azt bámulja télenyáron...

– Na és mit akart nekem mutatni?

– Ami szakmai szempontból érdekelheti... Várjon, fölolvassom!

– Nálunk a múlt hónapban szerencsétlenség történt. Leszakadt a híd, amelyik Kanadát összekötötte Amerikával.

– Jaj. De vagyok én szakmai szempontból egy statikus, Mariskám?

– Várjon! Január 25-én meghasadt, két nap múlva pedig már zuhant, és még mindig a jégen fekszik, mert az olyan vastag, hogy megtartja. Ezrével jön a nép nézni – igaz, oly hihetetlen, hogy egy híd leszakadhat. Talán ti is olvastátok az újságban...

– Rögtön át is veszem a hírt, Mariskám,

községi krónikánk is leközölheti – mit szól hozzá? Köszönet a Bozsi távirati irodának.

– Itt van, tessék, meg is nézheti!

– Hoppá...! Három részre szakadva a jégen...

– A bátyja szokott fényképezni egyébként, de most ez a Bözsi saját kezű felvétele, ezt írja.

– Aha... Szóval maga szokott tőlük fényképeket kapni?

– Szoktam. Akar egy szép autót látni?

– Na, mutassa! Ez igen! A márkáját nem írja? Nyilván egy Ford.

– Azt nem, de ott van a hátoldalán, hogy...

– Igen, hogy... koszorúslány vagyok egy szarvasi fiú esküvőjén... Mi ez?, nem tudom kiolvasni...

– A képen az autó ablakánál látszom.

– Kölcsönadja nekem ezt egy kicsit?

– Egy feltétellel. Mert mutogatni akarja az autót?

– Nézegetni... És mi a feltétel?

– Viszonznom illene Bözsinek a fényképeket.

– Beöltözik menyasszonynak, én pedig kerítsek magának egy Fordot...

– Magának beöltözöm. Ha hoz egy Fordot. De ha nem, akkor a biciklimmel fog lefényképezni sima tavaszi ruhában.

Kedves Olvasó Tanulók!

Az utóbbi egy hónapban a kortárs magyar próza legújabb, többnyire 2014-ben megjelent regényeiből közöl részleteket a rovatunk. A tájékozottsághoz és az irodalmi műveltséghez (és ki ne akarna ilyen készségekre szert tenni?!) természetesen az is hozzá tartozik, hogy az ember jártas abban, tudja, melyek nemzeti kultúránk aktuális eseményei. Ebben segít nektek a Gyöngyhalász.

2014 a regények éve volt a magyar irodalomban. Egy egész sor nagyon jó regény látott napvilágot. Közéjük tartozik **Závada Pál Természetes fény** című, minden tekintetben grandiózus alkotása. A Magvető Kiadó gondozásában jelent meg. 626 oldalon tárja elénk a 20. század vérvivatáros történetét egy jellegzetes régió, a mai Békés megye T. nevű községe életében, világában megjelenítve. Specifikus terület: zsidók, magyarok, németek és szlovákok etnikai közösségeinek együtt zajló, egymással párhuzamosan, kereszteződve vagy egymás ellenében megtörténő 20. század eleji története jellemzi. Erről szól a regény. Miközben a háttérben, majd egyre inkább a szereplők életébe is beleavatkozva és tragikus eseményekkel átszöve jelenik meg benne az európai „nagy történelem” (holokauszt, világháború, kivándorlások, kitelepítések, rendszerváltások), T. (a szerző szülőhelye: Tótkomlós!) mikrovilágában kis lázadások, hétköznapi vágyak, csalódások, szerelmek bonyolódnak. Persze egyszer csak minden megváltozik, s a hétköznapi világából a világtörténelmi tragédia kellős közepén találják magukat a szereplők. Többségük (mint pl. a részletből is megismert: Weisz Jakab, vagyis Kóbi) nem éli túl a vérvivatart. A harc téren, idegenben, vagy valamilyen gettóban, illetve koncentrációs táborban végzik. Mint a zsidó Weisz, vagy a népszerű Koleszár Matyi. Szemetka Mariska pedig a kitelepülő, de a felvidéki új hazában soha otthonra nem lelő szlovák kisebbség sorsát osztja. És sohasem teljesedhet be Weisz Kóbi iránti szerelme.

Bence Erika

Sia és Shia, meg a kis Maddie

Máris itt van 2015 első zenei botránja vagy műbotránja, ki hogyan ítéli meg. Sia valószínűleg tudta, hogy ezt a hatást fogja kiváltani. Ha nem, az ausztrál énekesnő mégis elérte, amit akart: ismét a zenevilág középpontjába került, hiszen a tavaly júliusban kiadott hatodik, 1000 Forms of Fear című stúdiólemeze iránt újra megnőtt a kereslet. Január 7-én debütált Sia korongjának második zeneszáma,

Sia

az Elastic Heart videoklipje. A felvétel eredetijét, amelyet az énekesnő The Weeknd kanadai énekes-producerral és Diplo amerikai lemezlovas-producerral készített, még 2013 októberében megismerhettük Az éhezők viadala: Futótűz (The Hunger Games: Catching Fire) című film betétdalaként. A videóban ugyanaz a kislány, Maddie Ziegler táncol, mint Sia előző, Chandelier című slágerének klipjében, de ezúttal nem egyedül, hanem Shia LaBeouf színésszel. A klipet azonban sokan felkavarónak tartják. Sia természetesen bocsánatot kért, ha bárkit is felzaklatott volna. Mint hozzátette, a táncosok csupán az ő pszichéjének harcoló oldalát jelenítik meg, egyfajta érzelmi tartalmat

Maddie Ziegler

szeretett volna megmutatni, semmiképp sem megbotránkoztatni. Az alábbiakban bemutatjuk, kik is forrásították fel már januárban a zenevilágot.

Nagy állatvédő hírében áll

Sia 1975 decemberében született, az ausztráliai Adelaide-ben Sia Kate Isobelle Furler néven. Édesapja zenész volt, édesanyja a művészet iránt érdeklődött. Sia a kilencvenes évek elején, egy helyi jazz-funk zenekar, a Crisp énekese lett. Két album után kilépett az együttesből, és elkészítette első szólóalbumát, az Only See-t. Később Londonba költözött, majd megjelent második szólóalbuma, a Healing is Difficult is. Dalai népszerűek lettek az angliai szórakozóhelyeken. Az áttörést mégis egy duett hozta meg számára, a 2011-ben David Guettával készített Titanium, a sikeren felbátorodva pedig következő évben kiadták második közös zeneszámukat, a She Wolfot, amely szintén sikeres lett. Sia számos előadóval működött együtt, egyebek között Flo Riddával, sok hírességnek pedig dalokat írt. Az énekesnőhöz filmzenék is kötődnek, például az Alkonyat és A nagy Gatsby is jegyzi a dalait. Magánéletében Sia vegetáriánus és nagy állatbarát, kutyájával egy állatvédő kampányban is részt vett.

A tánc az élete

Maddie, azaz Madison Nicole Ziegler alig múlt tizenkét éves, de máris az egész világot lenyűgözte táncudásával, köszönve Sia Chandelier és Elastic Heart videoklipjének. Maddie kétévesen csatlakozott az Abby Lee táncműhelyhez, ahol máig keményen gya-

Shia LaBeouf

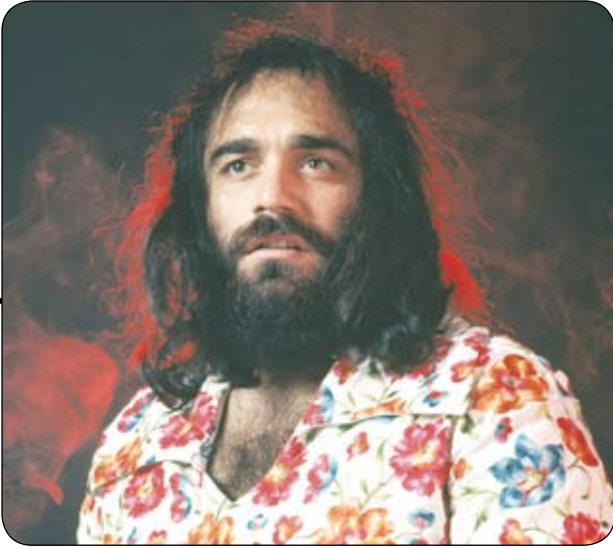
korol. A kislány 2011-ben a Dance Moms című valóságshowban tűnt fel. A műsor épp az Abby Lee táncműhely kis táncosainak mindennapját és a szülők drámáját mutatja be. Ezek után szerepet is kapott a Drop Dead Divában. Maddienek a világ mégis Sia klipjeivel nyílt ki, és minden bizonnyal fényes jövő vár rá.

Robotokkal harcolt, most táncol

Az Elastic Heart meglepetése Shia LaBeouf színész, aki a Transformers és az Indiana Jones negyedik része által vált ismertté a világ számára. Shia nem épp vidám családi közegben nőtt fel, ezt pedig azzal kompenzálta, hogy a humor felé fordult. Stand up műsorokban szerepelt, majd a filmzésben találta meg önmagát. Sia klipjében a színészt táncolni láthatjuk, ami mégsem áll tőle nagyon távol, hiszen anyja is egyebek között táncos volt.

Elhunyt Demis Roussos

A zenevilág ismét gyászol. Hatvannyolc éves korában elhunyt Demis Roussos görög énekes, eredeti nevén Artémios Ventoúris Roušos, akivel rák végzett. Demis Roussos 1946. június 15-én született Alexandriában. Világszerte csaknem hatvanmillió albumot adott el, ő volt a frontembere az egykori Aphrodite's Child nevű progresszív rockegyüttesnek (ennek a zenekarnak volt tagja Vangelis is). Demis Roussos több nyelven énekelt, az angol és a görög mellett franciául, németül, olaszul és spanyolul. Legismertebb slágerei közé tartozik a Rain and Tears, a We Shall Dance, a Forever and Ever és a My Friend the Wind, valamint a Goodbye My Love, Goodbye. Zenéje a mediterrán hangulatot idézi, dalait a legszebb szerelmes dalok között tartják számon.

Elege lett a dalaikból

Nemrég arról írtunk, hogy a The Black Eyed Peas újból összeáll fennállásuk 20. évi jubileumának alkalmából. A rajongók azt remélik, hogy az együttes kedvet kap a folytatáshoz, de az énekesnő, Fergie, egyelőre nem így látja a dolgokat. Mint azt egy interjúban kifejtette, elege lett a zenekarból, főleg abból, hogy minden este az I Gotta Feeling és Boom Boom Pow slágereiket kell játszaniuk. Arról is szólt, hogy ugyanakkor a közönség lelkesedéséből rengeteg erőt lehet meríteni. A rajongók ezek után még mindig reménykednek, hogy a hosszúra nyúlt szünet után visszaszajjón a kedvük a régi dalaikhoz, és nem csak a jubileumra vonatkozóan állnak újból össze.

Rosszul végződött a vacsora

Gwyneth Paltrow rajongói jól tudják, hogy a színésznő bizony eléggé otthonosan mozog a konyhában. Sőt, amikor elkapja az ihlet, szakácskönyveket ír, ha jó kedve van, akkor pedig finom vacsorával lepi meg a barátait. Egy interjú során azonban elárulta, hogy nem mindegyik meglepetése sikerült a legjobban, és nem minden étellel aratott osztatlan sikert. Egyszer például annyira mellélőtt, hogy annak a barátai látták kárát. Egy rakott padlizsán receptjével kísérletezett, a vendégei azonban rosszul lettek az ételtől. Gwyneth Paltrow ezt azért árulta el, hogy bátorítsa azokat, akik jót akarnak főzni, de amit készítették, ehettelenre sikerül.

Harcol a szegénység ellen

Legutóbb két One Direction-tag, Harry Styles és Louis Tomlinson újabb tetteiről számoltunk be, ezúttal azonban Liam Payne hallatott magáról. A One Direction korábban is csatlakozott már különböző jótékonyági kampányokhoz, és maguk a tagok is indítottak megmozdulásokat a rajongókat bevonva. Legutóbb Liam Payne kérte a rajongóit, hogy csatlakozzanak hozzá a szegénység elleni harcban, hisz a fiatalok kezében van a szebb jövő megalkotása. Liam arról szólt, hogy nem tartja magát jó embernek, de úgy érzi, kötelessége a hírnevét humanitárius célokra használni. Mint mondta, változásra van szükség, fiatalként rossz helynek látja a világot, ahol semmi sincs egyensúlyban. A One Direction tagjaként ugyanis találkozott mértéktelen gazdagságban és sanyarú szegénységben élőkkal egyaránt.

A Gerle-13 Kecskeméten

Egy különleges kisrepülőgépet állítottak ki a kecskeméti Malom plázában, hogy mindenki láthassa, milyen kicsinyke szállítóeszköz is elég ahhoz, hogy bejárjuk a Föld tekintélyes részét. Február 19-én ugyanis **Földi Zoltán** pilóta és **Hankusz Kálmán** fotós a képként is látható, Kecskeméten gyártott alkatossággal tervezte megkerülni a Földközi-tenger országait. Nem csupán az ő személyes vágyukról van szó, hanem ezzel az úttal emléket szeretnének állítani egy 82 évvel ezelőtt tett utazásnak.

A Gerle-13-as névre hallgató repülőgéppel 1933-ban két jeles magyar egyszer már megtette ezt az utat. **Bánhidi Antal** repülőmérnök és pilóta 1931 és 1932 között megtervezte és a Budapesti Műszaki Egyetemen építette meg a Gerle-13 nevű motoros repülőgépet. Célja a kor színvonalának megfelelő oktató, vontató és túrarepülőgép létrehozása volt. A berepülések során és a gyakorlati használatban várakozáson felüli teljesítményt kaptak, ezért Bánhidi, hogy a nemzetközi közvélemény előtt bizonyítsa a gép képességeit, egy rekord hosszúságú útvonalat tervezett **Bisits Tibor** pilótával: a Földközi-tenger körberepülését. 1933. február 19-én, a Gerle-13 nevű repülőgéppel neki is vágtak a 12 258 kilométeres útnak, és március 24-én érkeztek vissza a mátyásföldi repülőtérré. A több mint egy hónap alatt 100 óra 22 percet repültek.

Most, 82 évvel később, a korszerű technikai lehetőségeket kihasználva egy Magnus Fusion sportrepülővel teszik meg a Gerle útját. A repülőgép prototípusa elkészült, a földi és légi tesztek hamarosan

Február 19-én Földi Zoltán pilóta és Hankusz Kálmán fotós megindul, hogy bejárja a Földközi-tenger vidékét

befejeződnek, így a Magnus magyarországi összeszerelő gyárában hamarosan megindul a sorozatgyártás. A Gerle-13 emlékreplésén az expedíció 13 országot fog érinteni: Magyarország, Ausztria, Olaszország, Franciaország, Spanyolország, Marokkó, Algéria, Tunézia, Líbia, Egyiptom, Ciprus, Törökország és Görögország. (Ng.hu)

Nyolcvankét évvel ezelőtt ugyanezt az utat ez a masina tette meg

Programoznál? Miért ne? De melyik nyelven?

Nem könnyű programozni, de nem is lehetetlen. Aki szereti a matematikát, élvezi a kihívásokat, és kitartó, sikerre viheti elképzeléseit. Ráadásul a programozókat jól fizetik, és aránylag könnyen találnak munkát.

Az alábbiakban néhány programnyelvre hívjuk fel a figyelmeteket, kedvcsinálóként a programozáshoz. Hátha egyszer ti is megtanuljátok a használatukat!

JAVA

A Java programnyelv nagyon elterjedt és népszerű az operációs rendszereken és készülékeken, az egyik legkeresettebb

programnyelv, melynek ismeretét rendkívül jól megfizetik. Szinte minden android alkalmazás Java programnyelven alapul, de használják a Minecraftnál és más üzleti applikációknál is.

JAVASCRIPT

Állítólag a leggyakrabban alkalmazott webnyelv, és az első, amit a webfejlesztő megtanul a HTML és a CSS mellett. A programnyelv felhasználása állandóan nő. Jó szolgálatot tett a PayPal és a legtöbb internetes honlap arculatának kidolgozásánál.

PYTHON

Kezdőknek ez a programnyelv a legalkalmasabb, mert könnyű megtanulni. Gyakran használják tudományos dolgozatokban, különösen a mesterséges intelligencia kérdésében. Ezt a programnyelvet használták a YouTube, az Instagram és a Spotify servis esetében is.

C

Az egyik legrégebbi és legelterjedtebb programnyelv. Különösen a hardveres programozásnál alkalmazzák.

C++

A C programnyelv újabb, fejlettebb változata. Leginkább játékefejlesztésnél és összetett ipari alkalmazások kidolgozásánál hasznosítják. Komoly alkalmazásai vannak, ezért nem csoda, ha jó sok időbe telik elsajátítani.

Egyedül nem is ajánlatos hozzáfogni. Egy hasonlat szerint, ha valaki megismeri ezt a programnyelvet, az olyan tudással ér fel, mintha az autót egyedül előállítaná, össze rakná és vezetné.

PHP

„Csúnya” programnyelvnek tartják a PHP-t, mely igen gyakran nem tartja tiszteletben a legtöbb szabályt. Mégis népszerű a web, azaz honlapkészítésnél, kiválóan alkalmas kisebb, egyszerűbb honlapok összeállítására, különösen, ha gyors munkára van szükség. A Wordpress, a Flickr és a Wikipédia kidolgozásánál használták.

Nagyon sokszor még a sztárok sem tudják, mi vár rájuk, szeretni fogja-e a közönség és a kritika azt, amivel épp előhozakodnak. Az alábbiakban két hírességgel foglalkozunk, akik számára nem ismeretlen a mélypont.

Fontolgatta, hogy letesz a zenélésről

Most már szinte elképzelni sem lehet, milyen lenne a zenei élet manapság Ed Sheeran nélkül. Márpedig a brit előadó, nem is olyan régen még azt fontolgatta, hogy maga mögött hagyja a zenélést. Ed Sheeran 2010-ben teltházas koncertet adott, amelyre még édesapja is ellátogatott, de végül mégsem volt elégedett a teljesítményével:

– Elmondhatatlanul sokat dolgoztam, a sok koncertezéstől borzasztóan elfáradtam, és ez három teljes éven keresztül ment így. Kiadtam négy kislemezt, és egy teltházas koncerten is túl voltam, de a helyzetem nem javult. Semmi pénzem sem volt, nem volt hol laknom, tönkrement a telefonom, és azt sem tudtam, hova menjek. Egy barátomnál ébredtem, és bevallom, könnyekben törtem ki. Azt mondtam neki, ezt így nem tudom tovább csinálni, biztosan nem fog menni – mesélte nemrég Ed Sheeran egyik interjújában.

Az előadó még egy utolsó nekifutás erejéig mégis kitartott. Az idő őt igazolta, a kintartás megérte, hiszen azóta két listavezető nagylemezt is kiadott. Sőt, olyan előadókkal sikerült együttműködnie, akik segítik pályájának felfelé ívelését, például jó barátjával, Taylor Swifttel, aki felkérte közreműködőként a nagyszabású Red turnéjához:

– Taylor rengeteg ajtót nyitott meg előttem, az pedig már csak rajtam múlik, hogy ezeken belépjek. Szeretnék biztos lenni abban, hogy kellőképpen élek a lehetőséggel, és két kézzel megragadom az alkalmat – mondta Ed Sheeran.

Egyelőre úgy tűnik, hogy ez sikerül neki, és ami fontos, képes megújulni is, hiszen azóta Pharrell Williamsszel is együttműködött a Sing című dal erejéig, amihez egy érdekes klip is készült, a Thinking Out Loud zeneszám klipjében pedig tánctudását is megvillantotta.

Rosszul kezdte az élet

Habár még csak az év elején járunk, a Johnny Depp főszereplésével készült Mortdecai című filmet máris 2015 egyik legrosszabb alkotásaként emlegetik a kritikusok. Megítélésük szerint a vígjáték a színész karrierjének egészen biztosan legnagyobb bukása néhány évre visszamenően. A számadatok Johnny Depp pályafutásának legrosszabb nyitójává teszik a filmet

Menőfejek mélyponton

Ed Sheeran

az 1999-ben készült Az asztronauta című sci-fi óta. A színész legnagyobb sikerének a 2006-os A Karib-tenger kalózeit tartják, de a sorozat negyedik része után a színész meredek lejtőre került. Nem jól teljesített a Rumnapló, az Éjsötét árnyék, A magányos lovas, a Transzcendens és a Vadregény sem. Az újabb sikert a várhatóan 2017-ben bemutatásra kerülő A Karib-tenger kalózeitainak ötödik része hozhat.

Ugyanakkor Johnny Depp nem számít tipikusan hollywoodi színésznek, és nem ismeretlen számára a mélypont sem. Több olyan alkotásban szerepelt, amellyel bebizonyította, hogy nem épp a nagy költ-

ségvetésű filmekre vadászik. Ráadásul már többször is hangoztatta, hogy abbahagyja a filmezést, mert elege van a hollywoodi zűrzavarból. Mindez mélyen visszanyúl a múltba. Johnny Depp szinte rábeszélésre lett színész, néhány kisebb szerep után a 21 Jump Street tévésorozattal vált ismertté. Egy évadot tervezett leforgatni, de három lett belőle. Ezek után inkább az egyenes vonal jellemezte a filmes pályáját. A nagy változást Tim Burton rendező hozta meg számára, Johnny Depp pedig megtalálta magát a fura karakterek birodalmában. Ami biztos, hogy sosem tudhatjuk, mivel fog előhozakodni a jövőben.

Johnny Depp

Itt a farsang!

Busók Mohácson

Csupán jó ötlet kell a farsangi jelmezhez. Íme a szíami ikrek és öreganyjuk (a felvétel archívumunkból került elő)

Afarsang a télbúcsúztató ünnepeink egyike, sajnos sokszor tartanak farsangi multságokat már böjti időszakban, mert nem tudják, hogy pontosan mikor is van ennek az ideje. A régi kalendárium meghatározása alapján vízkereszt napjától, vagyis január 6-ától egészen hamvazószerdáig tart, ami az idén február 18-ára esik. Bár az alig egy hónapos időszak alatt a télbúcsúztatás és a vig mulatozása a főszerep, a régi közösségek rendszerint a farsang utolsó napjait ülték, ünnepelték meg, s ekkor égették el a telet jelképező bábut. Ilyenkor azt várták, hogy végre eljőjön a tavasz, és vége legyen a hosszúra

nyúlt télnek. Igaz, hogy a farsang szó nem magyar eredetű, de a megőrződött szokások, a régi télbúcsúztatók a magyarság legősibb hagyományait hozták át a jelenbe.

Régen vízkeresztől hamvazószerdáig tartott a balszezon, amikor a hajdon lányok számára megnyílt a lehetőség, hogy ismerkedjenek, és talán rátaláljanak jóvendőbelijükre.

Égész farsang idején sokan álarcot viseltek. A fiatalok ezenkívül különleges ruhát, jelmezt öltöttek, és abban járták végig a falvak utcáit. Alakoskodtak, köszöntőt mondtak, hogy abban az évben is jó termésük legyen a gazdáknak, vagy elkerülje őket az állatvés, esetleg az aszály. A szokások egy részét több helyen ma is évente fenntartják. A farsang jellegzetes

ennivalója a fánk, illetve a disznótoros ételek, ezekkel kínálják meg a háziak a vendégeket. A manapság elszaporodó fesztiválokon ezekből a finomságokból is kóstolgathatunk.

Az egyik legismertebb magyarországi farsangi rendezvény a mohácsi busójárás, melyben sajátos jelmezbe öltözött emberek lépik el a várost. Tőlünk nyugatra, Velencén át egészen a dél-amerikai Rio de Janeiróig a karneválok a jellemzőek és népszerűek. Nálunk, Vajdaságban az egyszerűbb farsangi felvonulások a legjellegzőbbek: Ittabén, Temerinben, Zentán, Kishegyesen..., és más helységeken is változatos jelmezbe bújva felvonulást szerveznek az utcákon, zajt csapva, mulatozva úzik a telet, és köszöntik a tavaszt.

Farsangi rímfaragó

Írd a hiányos sorok végére a megfelelő rímeket! Készíts illusztrációt a kiegészített vershez!

Szól a zene, áll a bál,
Krémet kever a .....

Van itt óriás, és van törpe,
Alma, szőlő, dió, ...

Van itt sárkány és boszorka,
Főnyeremény lesz egy .....

Álarcodat ha leteszed,
Megeheted .....

A legszellemesebb rímek szerzője könyvjutalomban részesül. Az ötleteket február 11-éig várjuk címünkre:

Jó Pajtás (Farsangi rímfaragó),
21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1.,
vagy a szerk@jopajtas.info e-mail címre.

Jelmezötlet lányoknak

Királylány, hercegnő, grófnő, hastáncos, virág- vagy évszaktündér, jó vagy rossz boszorkány, indiánlány, táncosnő, **Harisnyás Pippi**, Hófeherke

Jelmezötlet fiúknak

Lovag, királyfi, varázsló, cowboy, **indián**, szuperhős

Jelmezötlet mindenkinek

Kertész, bohóc, orvos, pillangó, medve, katicabogár, teknős, madár, fa, virág, méhecske, macska, kutya

Elmemozgató nyelvi játékok

Hernádi Sándor könyve izgalmas játékra hívja az olvasót: a több mint félszáz feladattal és fejtörővel bárki próbára teheti nyelvérzékét, tárgyi tudását és képzeletét. A kötet felhasználható vetélkedők összeállításához, a magyarórak színesítéséhez, szülő és gyermek egyaránt szórakoztató időtöltést találhat benne. Valamennyi feladat megoldása megtalálható az adott témakör végén. (Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó, 2015, ára 2564 Ft.)

Torzonborz, a rabló

Paprika Jancsi és Vitéz László azon mesterkedik, hogyan tudná fülön csípni Torzonborzot, aki ellopta Nagymama különleges kávédarálóját. Ám legnagyobb szerencsétlenségükre ők ma-

guk kerülnek a héttörös rabló és varázsló barátja, a gonosz Petróniusz Pókuszshókusz karmái közé...

A klasszikusnak számító német gyermekkönyvszerző, **Otfried Preußler** története immár 50 éve kicsik és nagyok kedvence. Több mint harminc nyelven olvasható – most végre magyarul is. (Kolibri kiadó, 2013, 2841 Ft.)

Szívűrterápia strébereknek

Avery gyakorlatilag születése óta szerelmes a legjobb barátjába. Aidennek ugyan fogalma sincs erről, a lány mégis vígan tervezgeti közös jövőjüket. Egész addig, amíg a srác közli, hogy barátnője van. Mit lép erre a stréber Avery? Hát igazi kocka módjára a tudományba menekül: egy sor

MIZUJS?

Könyvújdonságok

társadalmi kísérlettel akarja bizonyítani, hogy az összetört szív csak akkor gyógyul be, ha az ember előbb túljut a gyász hét fázisán. Csakhogy a kivitelezéshez szüksége van egy független külső megfigyelőre, itt lép a képbe Aiden bátyja. A csöppet sem stréber Grayson olyan dolgokra veszi rá a gátlásos lányt, amiket korábban álmában sem mert volna megtenni. Az iskola alfahímje és a legnagyobb stréber egyre több időt tölt együtt, persze kizárólag a tudomány érdekében. Közben egy egészen új kísérlet veszi kezdetét **Kelly Oram** izgalmas regényében. (Móra kiadó, 2015, 2089 Ft.)

Nyitótánc

Lilla imád táncolni, épp ezért alig várja az új középiskolát és a tánccsoporthoz, az új barátnőket, no meg a helyes fiúkat. Csak-

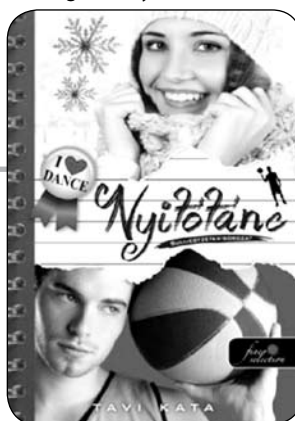
hogy a szomszédba költözött a leghelyesebb srác, a kosaras Krisztián, aki úgy fest, mint egy rockisten, legalábbis **Tavi Kata** új ifjúsági regényében.

A szülők azt mondják, valaha ők barátok voltak, de akkor miért olyan elutasító Krisztián? Mi zajlik a kosárcsapatban, miért vitáznak egymással a fiúk, hol nyíltan, hol burkolva? Tényleg a tehetség számít? Mi történik a lányok között? Hogyan lehet barátságból elutasítás, szeretetből harc? Van-e megbocsátás egy lánycsapatban? Lilla nagyszájúan lavíroz az iskola nyüzsgő életében, barátságok és szerelmek között. Szurkol a kosárcsapatnak, szenved a feleltetések alatt, és hol örömmel, hol bánatosan éli a középiskolások mindennapi, ám izgalmas életét. (Könyvmolyképző Kiadó, 2013, 2659 Ft.)

NEVEM: **Fehér Ivonn**
BECENEVEM: Ivonnka
CÍMEM: 24430 Ada, I. L. Ribar utca 43.
SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. c.
OSZTÁLYFŐNÖKÖM: Solymosi Éva.
ALSÓS TANÍTÓNŐIM: Berta Rózsa, Barna Helga.
AZ OSZTÁLY VEZETŐSÉGE: elnök: Gordos Ágnes, titkár: Onyeczki Babett, pénztáros: Fehér Ivon.
KEDVENC KÖNYVEM: A két Lotti.

KEDVENC TANTÁRGYAM: Magyar, földrajz, képzőművészet, torna.
KEDVENC TANÁRAIM: Máriás Valéria (magyar), Matic Ilona (földrajz), Pesznyák Erika (képzőművészet).
KEDVENC OSZTÁLYTÁRSAM: Ági, Beáta, Zsanett.
KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.
HOBBIM: Tenisz.
KEDVENC SPORTOM: Kézilabda.
KEDVENC FILMEM: Jégvarázs, Utazás a Föld középpontja felé.
KEDVENC DALOM: One Way or another, Titanium.
KEDVENC SZÍNEIM: Rózsaszín, rikító sárga.
KEDVENC ÉVSZAKOM: Tél és nyár.
FINOM ÉTELEM, ITALOM: Rántott hús és Nestea.
KEDVENC ÁLLATOM: Kutya.
NO ÉS A SZERELEM? Nem voltam még szerelmes, és most sem vagyok.

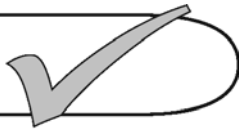

NEVEM: **Vreckó Viktor**
BECENEVEM: Vévé, mini Vévé
SULIM, OSZTÁLYOM: Cseh Károly Általános Iskola, 5. c.
KEDVENC TANTÁRGYAM: Földrajz, magyar, torna.
AMI NEHEZEN MEGY: Matek.
KEDVENC KÖNYVEM: Egy ropi naplója.

KEDVENC TANÁRAIM: Matic Ilona, Pesznyák Erika, Máriás Valéria, Rasztik Gábor, Csepál Szilvia.
KEDVENC OSZTÁLYTÁRSAIM: Kata, Niki, Csongor, Anna.
KEDVENC OLDALAM A JÓ PAJTÁSBAN: Vicckupac.
HOBBIM: Pingpong.
KEDVENC SPORTOM: Ugyancsak pingpong.
KEDVENC SZÍNEIM: Aqua kék, világos évszétzöld.
KEDVENC ÉVSZAKOM: Tavasz.
KEDVENC ÉTELEM, ITALOM: Spagetti, Cappy Pulpy
KEDVENC ÁLLATOM: Szurikáta, kutya, fóka
MI LESZEK, HA NAGY LESZEK? Lakberendező.

Vészhelyzetben melyik éned vezet?

Ha kitöltöd a tesztet, megtudod, hogy kritikus helyzetekben hogyan reagálsz.

1. Hogyan reagálsz, ha a tanárod számon kéri egy feladat elmulasztását?

- Megsértődöm, és arra gondolok, igazságtalanul szidott le, ezért magamban öt hibáztatok, és a sérelmeimen rágódok.
- Átgondolom, jogos-e a kritika, és hogy mikorra tudom elvégezni a kért munkát.
- Igyekszem megmagyarázni neki, hogy milyen fontos dolgom volt.

2. Szakítás után:

- Anyukámnak panaszolom el a gondjaimat.
- Elmegyek a legjobb barátnőmhöz, és elmesélem, mi történt.
- Írok egy e-mailt a volt barátomnak, ebben elmondom, hogy ő mit rontott el.

3. Eltévész egy idegen városban. Hogyan próbálsz tájékozódni?

- Addig bókászom, amíg valamilyen ismerős helyre érek.
- Megkérdezem valakitől, hogy hol vagyok.
- A térképre hagyatkozom.

4. A kávézóban ellopják a mobiltelefonod. Mit teszel?

- Sírva fakadok.
- Dühös leszek, de örülök, hogy legalább a pénztárcám megvan.
- Szemrehányással illetem a pincért.

5. Hogy fogadod, ha a fodrász elrontja a hajad?

- Neki nem merek szólani, de az utcán – meglátva magam a kirakatüvegben – zokogni kezdek. Első dolgom, hogy vegyek egy sapkát a legközelebbi árusnál.
- Megmondom a fodrásznak, hogy nem tetszik a „műve”, és megkérdezem, mikor lehetne leghamarabb helyrehozni.
- Elrohanok egy másik fodrászhoz, és neki panaszolom el, mennyire elszúrta a kollégája a hajamat.

Értékelés

Ha legtöbb az a válasz:

Kritikus szituációkban gyerekes módon reagálsz. Hajlamos vagy sírva fakadni vagy dühösen reagálni. Segítséget vársz a környezetedtől. Állandóan a sérelemérzéssel vagy elfoglalva. Mindig azt várod, hogy legyen a közeledben egy segítőkész személy, aki megment.

Ha legtöbb a b válasz:

Vészhelyzetben felnőtt módon reagálsz. A veszélyhelyzeteket problémaként fogod fel, melyekre megoldásokat keresel. Ha hibáztál, önkritikát is tudsz gyakorolni. Igyekszel magad megoldani a gondokat.

Ha legtöbb a c válasz:

Kritikus szituációban hajlamos vagy önérzetesen reagálni. Mindig a környezetedet teszed felelőssé, a hibák forrását kívül keresed. Ha úgy érzed, sérelem ér, támadásba lendülsz, és le akarod győzni a másik felet. Próbálj kicsit a másik fejével is gondolkodni, belátni, hogy az ő álláspontja sem feltétlenül elvetendő.

Horoszkóp

Kos

Persze, hogy segíteni szeretnél, de győződj meg róla, hogy adok-kapok kapcsolat van közte-tek! Ha valakinek már túl sokat adtál, nyugodtan kérd előbb a jussod.

Bika

Létfontosságú a kommunikáció. Tegyé meg minden tőled telhető, hogy mindenki megértse, amit közölni akarsz! Ez leginkább akkor fontos, ha csapatmunkáról van szó.

Ikrek

Le a tervezgetéssel! Spontán és rizikós időszak a mostani, telis-tele váratlan fordulatokkal. Minél rugalmasabb vagy, annál jobb, de a legfontosabb dolgokat tudd le minél előbb!

Rák

Ha valakit nem akarsz látni, akkor ne tedd. Egy kötelességből megbeszélte találkozó, amihez semmi kedved nincs, az egész hetedet elronthatja.

Oroszlán

Sokan felidegesíthetnek a héten, főleg azért, mert érzékenyebb leszel a megszokottnál. Próbáld átvészelni ezt az időszakot; nyugi, a jövő hét talán jobb lesz.

Szűz

Mostanában mintha elhanyagoltad volna a barátaidat. Semmi baj, nem haragszanak, csak mihamarabb pótolod a mulasztásokat!

Mérleg

Szellemileg bármilyen újdonság befogadására készen állsz, viszont a tested nem feltétlenül ért vele egyet. Figyeld oda a kettő egyensúlyára!

Skorpió

Könnyen ellenkező nézetek keresztüztében találhatod magad, úgyhogy próbáld minél kevésbé beavatkozni a dolgok menetébe. Csak relaxáld, és foglalkozz a saját dolgoddal!

Nyilas

Egyszerűen lehetetlennek tűnik, hogy visszatérj a valóságba, pedig ha valamire való változást szeretnél elérni, akkor kénytelen leszel lemondani az ábrándozásról.

Bak

Úgy tűnik, a tanárok végre téged igazolnak, és leállítják az önző, kellemetlenkedő társaidat. A héten az együttműködésen lesz a hangsúly.

Vízöntő

Felcsillantod emberi oldalad a társaid előtt. Bármit is vegyél a fejedbe, senki nem fog belekötöni, amíg kedves és odaadó vagy.

Halak

Merj kilépni a monotonitásból, hagyd, hogy a kíváncsiságod vezéreljen. Amellett, hogy érdekesebbnél érdekesebb dolgokra bukkanasz, idővel az elismerés sem marad el!

„Kedves Bizalmas sorok!

A Jó Pajtást rendszeresen olvasom, igaz, az iskola könyvtárában, és ez az egyik kedvenc újságom. Szeretem a Bizalmas sorokat is. Sokáig rágódtam, de végül úgy döntöttem, hogy én is jelentkezem a problémámmal. Az én nagy gondom az anyukámmal kapcsolatos. Általában, amikor beszélgetni szeretnék vele, legyint, és azt mondja, hogy most éppen nem ér rá, majd estére, és mire leülne a tévé elé, én már ágyban vagyok, és alszok. Szóval nincs felnőtt, akivel megbeszélhetném a problémáimat, a nagymamám messze él tőlünk, és csak ritkán találkozunk. Zavar, hogy magas vagyok és nagyon vékony. Ha belenézek a tükörbe, a lábam hosszúak és vékonyak, botszerűek, a térdeim pedig óriásiak! Ha rövidebb szoknyát húzok, az osztálytársaim cikizését kell tűrnöm. Volt, hogy az anyuval vásárolni mentünk, és az elárúsítónők csak sóhajtoztak, hogy milyen nehéz nekem való méretet találni. Ha találkozunk valamelyik lánnyal az osztályomból, az anyu mindig elcsodálkozik, hogy ők mennyivel idősebbeknek néznek ki, és fejlettebbek nálam. Szó, ami szó, deszka vagyok. A melleim az utóbbi időben fájnak, és kidudorodtak, de nem nőnek. Kétségbe vagyok esve, mert nem látszanak a melleim. A külsőm miatt állandóan lehangolt vagyok, szomorú, és szégyellem magam. Mivel ilyen lapos vagyok, nem szeretek még társaságba sem menni. Mit tegyek, hogy megváltozzak?! Kérlek, segíts!

Winx,,

Válasz:

Kedves Winx!

Ami a külsődet illeti, nyugodj meg, mert úgy látszik, te a később érő serdülők közé tartozol. Igaz, a serdülőkori testi változások már megkezdődtek nálad: megnyúltál, a kezed, lábad hosszabb lett, és persze ezzel a testmagasságod is nőtt, ezek után következik az a fejlődési fázis, amikor a női hormonok hatására az idomaid is telítődnek. Szóval, vannak korán és későn érő típusok. (úgy a lányoknál, mint a fiúknál). Bármennyire is türelmetlen vagy önmagaddal, a természetet nem lehet siettetni. Ha ezt külső beavatkozással meg is tesszük, csak ártunk. Szerintem nem kellene nagyon sietned azzal, hogy idősebbnek nézz ki (Persze, erről neked és a többi serdülőnek más a véleménye, hisz siettek felnőni!) Biztosan eljön majd az az idő is, amikor a többiek fognak rád irigykedni, hisz nagyon valószínű, hogy a karcsúbb testalkatúakhoz fogsz tartozni. Ha ez megvigasztal, nagyon sok híres manőken hasonlóan írja le önmagát fiatalon. Amit megtehetsz a külalakod és az egészségéd érdekében is, hogy rendszeresen mozogsz, tornázol, alakformáló és izomerősítő gyakorlatokat végzel, mert a szép testtartás és a feszes izmok a szép forma titka. Nagyon jó hatása van a rendszeres táncnak is. Lényegtelen hogy klasszikus, modern táncokról van szó, vagy más hasonló testmozgásról.

Az, hogy édesanyád a nagyon elfoglalt, és neked hiányoznak a vele való beszélgetések, már más kérdés. Valamilyen módon tudatni kell vele, hogy szükség van rá, és a vele való együttlétre. Próbáld meg vele megbeszélni, hogy a sok dolga ellenére legalább esténként szakítson rád egy fél órát. Pl. meghívhatod este egy teára. Te főzd meg a teát, vagy az anyunak a kávéját, helyezték magukat

kényelembe, és mesélj neki arról, hogy mi történt veled a nap folyamán. Sőt, hogy több időt tölthessetek kettesben, beszélgetéssel, segíthetsz neki a házimunkákban is. Mondd el neki, hogy mi az, ami téged bánt, és azt is megteheted, hogy vele meséltetted el, ő mit érzett akkor, amikor olyan idős volt, mint te. Ő hogyan nézett ki? Nézegetsetek együtt a divatlapokat (persze a fiataloknak való divatot), és közösen keressétek meg, hogy mi az, ami neked tetszik. Megjegyzem, a farmernadrág örökös divatdarab, és a megfelelő hosszúságú és formájú szoknya is jól állhat a karcsú lányoknak is. Ha nem sikerül az anyukádat rábírnai a beszélgetésre, és arra, hogy jobban odafigyeljen rád, fordulj a barátnőjéhez, kedvenc szomszéd nénidhez, a barátnőd édesanyjához, az osztályfőnöködhez (osztályfőnöki óra témája lehet a helyes ruhaválasztás), de ha minden part szakad, fordulj az iskola pszichológusához, pedagógusához. Biztos vagyok benne, hogy valamelyiküknél megértő „fülekre” találsz.

„Kedves Bizi!

Örülök, hogy vagy, és van kivel megosztani így, ismeretlenül a gondjainkat. Kérlek, adj tanácsot nekem is! Tizennégy éves lány vagyok, és ebben a pillanatban nagyon boldogtalan. A volt fiúm két évvel idősebb nálam. A hétvégén nálam volt, és amíg én kimentem a szobámból, megtalálta a naplóm, és beleolvasott. Már két éve rendszeresen írom naplóba a gondolataimat, érzelmeimet. Nagy perpatvart idézett elő, amikor megtalálta azt a részt, ahol én egy másik fiúról írtam, aki az osztálytársam. Mindenféle benne volt, hogy ő nekem mennyire tetszik, és hogy gyakran szoktam álmódolni róla. Az is benne volt a naplóban, hogy nem lehetek vele, mert még szeretem a fiúmat. A fiúm nagyon mérges lett, és rögtön szakított velem. Azóta is csak sírni tudok. Mit tegyek? Kérlek, segíts megoldanom a gondomat!

Csipkerózsika”

Válasz:

Kedves Csipkerózsika!

Sajnos nagyon durván kellett felébredned és szembesülnöd az élet rossz oldalával. Egy biztos, a fiúdnak nem volt joga kutakodni nálad, és az engedélyed nélkül elolvasni a naplód. Ami a további viselkedésed illeti, biztos, hogy ilyen helyzetben te sem viselkednél volna másként. Ha úgy érzed, hogy továbbra is nagyon szereted, találj egy jó alkalmat egy őszinte beszélgetésre. Mondd el neki, hogy a naplót azért írják az emberek, hogy megosszák valakivel a titkaikat, hogy még egyszer átgondoljanak dolgokat. Abban sok minden van: gyűlölet, harag, de öröm és bánat is. Senki sem kedveli, ha napvilágra kerülnek a belső gondolatai, ha valaki tudomást szerez róluk, főleg hívatlanul. Meséld el neki, hogy te őt még mindig szereted, és az a másik fiú egy nagyon rövid ideig tetszett. Tudom, hogy ez nagyon nehéz lesz, de ha sikerül meggyőződnöd arról, hogy téged ő érdekel igazán, lehet, ad a kapcsolatotoknak még egy esélyt. Ha nem, engedd meg magadnak, hogy egy ideig szomorú legyél, gondold át még egyszer az egész dolgot, és tegyél pontot erre a történetre! A naplód pedig írd továbbra is! Legyél újra egy vidám, kedves, fiatal lány, aki nemsokára egy új fiú nevét fogja a naplójával megosztani!

Ha regényeket olvasol, jobb ember leszel

Kutatások bizonyították: azok, akik szeretnek olvasni, sokkal szimpatikusabbak, mint azok, akik nem. Az olvasás nem csak az agyadat serkenti, és nem pusztán jó időöltés, ha épp nincs semmi dolgod. Kiderült ugyanis, hogy az érzelmeidre is hat, ha beleásod magad egy regénybe, ráadásul abszolút pozitívan. Röviden tehát: ha olvasol, jobb ember leszel, mint azok, akik szerint a könyvmolyoskodás hülyeség.

Több kutatást is végeztek azzal kapcsolatban, vajon milyen összefüggések léteznek az olvasás és a viselkedés között, és kiderült, hogy komolyabbak a hatások, mint ahogy azt korábban gondolták.

Érettebben reagálsz

Biztosan észrevetted már, hogy a különböző emberek különbözőképpen reagálnak bizonyos szituációkra. Míg valaki csak legyint egyet, más olyan idegállapotba kerül egy pillanat alatt, hogy meglepnek ezzel. Nos, elég valószínű, hogy a nyugodtabb, érettebb reakciójú emberek szeretnek olvasni. Az Emory Egyetem 2013-ban végzett kutatása legalábbis erre enged következtetni. A vizsgálat során a kontrollcsoport egyik felével elolvastattak egy könyvet, a másikkal pedig nem, majd megnézték, milyen az agy-

működésük. Azoknál, akik olvastak, sokkal aktívabbak voltak az agy azon részei, amelyek a nyelvi értésért illetve az elsődleges érzékelésért és reakciókért felelősek. Vagyis hiába fejezted már be a könyvet, mivel olvasás közben folyamatosan vizualizáltad a cselekményt, a szereplőket és a történet hőseinek érzéseit, ezt az agyad a regény végeztével is tovább folytatja, így tulajdonképpen érzelmileg edzed magad. Ennek köszönhetően pedig, bár érhetnek meglepő események és érzések, jobban tudod kezelni őket.

Empatikusabb leszel

Ha szeretsz olvasni, kutatás sem kell ahhoz, hogy tudd: amikor a kezdedben tartasz egy regényt, ami ráadásul tetszik is, akarva-akaratlanul elkezdesz azonosulni valamelyik szereplővel, véleményt alkotsz a karakterekről, és sokszor még a főgonosznak is meg tudsz bocsátani, amikor kiderül a történetből, hogy valójában csak egy sebzett lélek, aki a gonoszkodással próbál úrrá lenni a fájdalom – vagyis együtt érzel a szereplőkkel. Ahhoz viszont már kellett néhány vizsgálat, hogy kiderüljön: ez a mentalitás átvetődik a valóságra is. Szintén 2013-ban készült két olyan kutatás, amely az empátia és a regényolvasás kapcsolatát vizsgálta. Mindkettő ha-

sonló eredménnyel zárult, és bizonyította, hogy együttérzőbbek a regények olvasói a nem olvasóknál. Igaz, arra is fény derült, hogy a környezetünkben lévő emberek érzéseinek megértése jobban megy azoknak, akik szépirodalmi műveket olvasnak, és nem mostanában populáris alkotásokat, mivel a régi regényekben sokkal kidolgozottabb lélekrajza volt még a kis mellékszereplőknek is.

Toleránsabb leszel

Néha kissé ijesztő jelenségekre is rávilágítanak a pszichológusok. Ilyen volt az a kutatás is, mely bizonyította: azok, akik olvasnak, sokkal könnyebben elfogadják, hogy minden ember más. A tévézéssel kapcsolódókra viszont épp az ellenkezője igaz: sokkal több bennük az előítélet, és nehezen vagy egyáltalán nem fogadják el azt, ha valaki velük ellentétes gondolatokkal, elveikkel, hittel rendelkezik. Ez szintén az előbb említett együttérzéshez vezethető vissza. Hisz az, aki olvas, nem arra koncentrál, hogy a főhős éppen milyen bőrszínű vagy vallású, hanem arra, hogy milyen ember.

A szénsavas üdítőtől agresszívabbak leszünk?

Türelmetlen, ideges, frusztrált és hiperaktív vagy? Lehet, hogy a dolognak köze van ahhoz a két kólához, amit délután ittál.

Azt eddig is tudtuk, hogy a mértéktelen üdítőfogyasztás számos kellemetlen tünetet okozhat: puffadás, plusz kilók, székrekedés, pattanások, csak hogy néhányat említsünk ezek közül. Most kiderült, hogy a szénsavas üdítők rendszeres fogyasztása tinédzserkorban agresszivitáshoz – és nem egy esetben antiszociális magatartáshoz – vezethet. Sokkoló, de igaz: már egyetlen ital hatása is hozhat kedvezőtlen magatartásbeli változásokat...

Az Amerikában végzett kutatás eredményei szerint heti öt cukros és szénsavas ital fogyasztása esetén megnő az erőszakos bűncselekmények száma. A kutatók több ezer 12 és 19 éves közötti fiatal táplálékozási szokásait figyelték éveken át, majd viselkedésüket tesztelték különböző szituációkban. Hamar kiderült, hogy minél több buborékos, cukros ital fogyasztott, annál valószínűbb volt, hogy a személy türelmetlenül és agresszíven viselkedett. Többek között az is kiderült, hogy az iskolai erőszakot elkövető fiatalok között meglepően sok a rendszeres üdítőfogyasztó.

Nem árt tehát odafigyelni arra, hogy mit iszunk és mennyit – akkor is, ha „csak” üdítőről van szó.

A helyes testtartás növeli az önbizalmat

Hasat be, mellet ki, és fel a fejfel! Az egyenes testtartás nemcsak egészséges gerincünkre nézve, hanem egyéb pozitív hatással is bír: egy friss tanulmány megállapítása szerint nagyobb az önbizalmuk azoknak, akik helyes testtartással élik mindennapjaikat.

A kijelentés nemcsak álló helyzetben vagy járás közben igaz, hanem ülve is, tehát e sorok olvasása közben dőlj hátra, egyenesítsd ki gerincet, és ne görnyedj az íróasztal fölé!

Az amerikai Ohio állam Columbus Egyetemének megfigyelésben 70 diákot kértek arra, hogy asztalnál ülve pozitív és negatív személyiségvonásokat írjanak le egy füzetbe. A jegyzetelőket külön megkérték, hogy vagy egyenes tartással, vagy kifejezetten görnyedve írjanak.

Ezt követően a diákoknak meg kellett jelölniük azokat a tulajdonságokat, amelyeket pillanatnyilag önmaguk számára is érvényesnek tartottak.

A helyes testtartásuk nagyobb arányban említették a pozitív személyiségjegyeket, míg a görnyedők nagy többségben a negatív töltőket sorolták.

„Az egyenes testtartás bizakodó gondolatokkal töltötte el a teszt résztvevőit attól függetlenül, hogy egyébként optimista vagy pesszimista alkatok-e” – magyarázza Richard Petty, a kísérlet vezetője, s hozzátette: „a helyes testtartás nemcsak egészségi szempontokból ajánlott, hanem pszichológiai előnyei is vannak.”

Szörnyek és boszorkányok várják a síelőket

A svájci sítereppek közül is talán a legszebb pályákkal Wallis kanton büszkélkedhet, állítják sokan. Mivel igen kevesen jutnak el a vajdaságiak közül síterepkekre, úgy gondoltuk, „látogassunk” el ezúttal egy igazán előkelő helyre, gyönyörű természeti oázisba, ahova csak keveseknek adatott meg az elutazás lehetősége.

A gleccserek és a híres, 4000 méter magas hegycsúcsok (mint a híres Zermatt, Matterhorn) között elterülő kanton meleg klímájából, kedvező földrajzi fekvéséből adódóan hosszú és változatos műltra tekint vissza. Svájc más részeitől eltérően maga a kanton kétnyelvű, míg az északi részén a német nyelvet használják a hétköznapokban, addig délen inkább franciául beszélnek.

A néhány nagyvárost leszámítva, a völgyekben és kanyonokban húzódó kisebb falvacskákat találunk, ahol a 150–200 évvel ezelőtt épült házakban élnek ma is az emberek. Míg nyáron jórészt gazdálkodással foglalkozik mindenki, télen a völgyeket körülölelő síparadicsomok üzemeltetése ad munkát a helyieknek.

Természetesen, ha síelni érkezünk ide, akkor is luxus kiszolgálásban lesz részünk. Legyen szó pályaszállásról vagy egy falusi fogadóról, a jól szervezett és megbízható helyi közlekedésnek köszönhetően az indulás után néhány perccel már a felvonón ülhetünk, és akár a 3000 méter magasról induló fekete vagy piros pályákon tehetjük próbára sí tudásunkat. Ha nincs saját sífelszerelésünk, vagy csak otthon felejtünk valamit, ez sem jelenthet problémát, hiszen legalább egy síkölcsonzó biztosan van minden komplexumban, ahová akár előre is bejelentkezhetünk, így érkezésünkre előkészítik a magasságunknak, testsúlyunknak és tudásunknak leginkább megfelelő léceket, csizmákat és sisakokat.

Ha a síelés mellett valami igazán extrára vágyunk, mindenképpen érdemes teletelésünket egy olyan időszakra tervezni, amikor a he-

Mi vagyunk a.... Zöldboszik! Talán nem tetszünk?

lyi népszokások egyikével is megismerkedhetünk. Ilyen lehet például a belalpi boszorkány lesiklás, amikor a halandó síelő akár merre fordul egy „boszorkányhordát” láthat. A történet szerint egyszer egy, a hegyek között élő boszorkány egy helyi emberhez ment feleségül. A házasságuk megromlott, ám a hatóságok nem egyeztek bele a válásba. Egy alkalommal, amikor a boszorkány a közeli Blatten falucskába ment fohagyomáért, meglátta a férjét, ahogy cseresznyét szed. Ekkor megátkozta őt, aki ettől megvakult, leesett a fáról, és szörnyethalt. A boszorkányt később elfogták, és férje megölése miatt megkínozták, majd megölték.

A belalpi síklub a megölt férfi emlékére rendez minden évben a boszorkányfutamat a boszorkány egykori házától addig a cseresznyefáig, ahol a férjét megölte. Ilyenkor a hegyoldal valóban megtelik boszorkányokkal, akik az ország különböző részéről érkezve vesznek részt az eseményen. Ilyenkor díjazták a legidő-

sebbeket, leggyorsabbakat, a legkreatívabb, és természetesen a legcsúnyább boszorkányokat is. Ha nem is síelünk, mindenképpen érdemes ilyenkor felmenni a hegyre és elvegyülni a tömegben.

Egy másik híres népszokás, a Tschäggetta, nem olyan messze innen a Lötschental völgyben alakult ki. Itt a völgyben négy falucska található, melynek férfi lakosai egy igen hangos módszert alakítottak ki a tél és a rossz szellemek elűzésére. Minden télen többször is magukra öltenek egy fura jelmezt, és ebben gyalogolják végig a 8–10 kilométer hosszú elterülő völgyet, be-betérve a lányos házakba és kocsmákba. Miután a faragott faarc és az általában kecskeszörből készült jelmez, valamint a hozzá tartozó kolomp teljesen elfedi viselője valódi kilétét, ezért ilyenkor a fiúk olyan dolgokat is megengednek maguknak a lányokkal szemben, ami egyébként nem lenne illendő.

Ezekre a sétákra a farsangi időszakban (vízkeresztől hamvazószerdáig) bármikor sor kerülhet, ezért ne lepődjünk meg, ha valamelyik este egy hasonló hangosan kiabáló, kolompoló szörny csapatba ütközünk. Ha kifejezetten kíváncsiak vagyunk erre a szokásra, torkos csütörtökön látogassunk el ide, úgyhogy ez az egyetlen biztos időpont, amikor a jelmezbe öltözött helyiekkel találkozhatunk. Emellett a helyi múzeumban megismerkedhetünk a legendával és azokkal a művészekkel, akik a faragott maszkokat készítik. Ellátogathatunk egy maszkkészítő pincébe is, ahol mi magunk is megismerkedhetünk a maszkkészítéssel, és akár egy teljes Tschäggetta jelmezt is felpróbálhatunk.

1	2	3		4	5	6	7	8		
9				10						
11			12					13	14	
		15						16		
17	18			19	20		21			
22						23				
24						25		26		
27			28		29					
									30	

Keresztrejtvény

- Doktor úr, annyira rettegek attól, hogy élve temetnek el.
- ...

A doktor válasza a rejtvényben.

Vízszintes sorok: 1. A doktor válaszáának első része, 9. Vonatkozó névmás, 10. Mosópormárka, 11. Egyfajta útburkolat, 13. Élet, 15. Messzire, 16. Utó ellentéte, 17. ...cső, régen mikroszkóp, 19. Rimánkodni kezd, 21. Lent betűi, 22. Idős, koros, 24. Miénk szerbül, 25. Móka, 27. Kisfaludy Sándor, 29. Idegen női név, 30. Jószívű.

Függőleges sorok: 1. Orosz folyó, 3. Eredményes, 4. Unalmas idegen szóval (FAD), 5. Korszak, 6. Peru fővárosa, 7. Jelenet eleje, 8. Nézeteltérés, 9. A válasz befejező része, 12. Hamis, 14. Létezett, 18. Európai nemzet, 19. Vég nélküli rege, 21. Kéret betűi, 23. E. T. R., 26. Gyermeke, 28. Állatlakás, 29. Gém más-salhangzó.

Betűrejtvények

1	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;">LLM</div>	2	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;">K FŐZ</div>	3	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;">SSSS</div>	4	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px; text-align: center;">NE, NE, N, NE</div>
---	--	---	--	---	---	---	--

Skandináv rejtvény (4.)

Rejtvényünkben egy februári időjósítás és a február hónap népi megfelelője van elrejtve.

	ILYEN VONTATÓ IS VAN GRAMM	▼	KEZDŐ-PONT NEM KÉSŐBB	▼	RAGADOZÓ ÁLLAT TEMPUS	▼	FIATAL TEHÉN ARGON	▼	SZERÉMSÉGI HELYSÉG NORD	▼	KERESZTŰL UTAZÓ EZ			
		▶		▶		▶	SZ	▶		▶				
	NELLIKE	▶		▶	IZMOS MAGA	▶		▶	URÁN SZAVAZ A KÖZEPÉN	▶	NEVMÁS DEHOGY!			
	KÜZDELMES ÚT ELME	▶		▶		▶	ÁLLATLAKÁS	▶	KATICÁM CSAPADÉK	▶				
KÉN	▶	2	KELET	▶		▶		▶		▶	EZ			
SZÁMOS	▶			▶	SÉRÜLÉS A KÉZ RÉSE	▶	FÉRFINÉV ALBÁN PÉNZ	▶	PATÁS ÁLLAT L. G. E.	▶	FELESÉG TRÉFÁSAN	FORDÍTVA SZENVEDÉLY AGRÁR-ESZKÖZ	▶	UGYANI!
KÁLIUM	▶		FORDÍTVA A FA ELLENSÉGE „S”	▶		▶	LEL BETŰI INDIUM	▶		▶	ÚJ A FÉRFI PÁRJA		▶	EME A FÖLDRE
... MI A KŐ	▶			▶	ÉSZAK	▶	ISMERETLENEK GAUSS	▶		▶		▶	▶	LENNERT GÉZA 50
	▶			▶		▶		▶		▶		▶		

Az 3. szám skandináv rejtvényének megfejtése: JÓKAI MÓR, AZ ÚJ FÖDLESÚR, AZ ARANYEMBER, RAB RÁBY

Keresztszavak

	B	T	C					
	Á	O	S					
	B	R	E					
O	R	O	SZ		R	SZ	Á	G
P	Á	L		N		Á	Z	Ó
E	L	E	N			S	Z	Ő

Pótold a hiányzó betűket vízszintesen és függőlegesen is úgy, hogy értelmes szavak alakuljanak ki.

H	H	S
Á	Á	Z
Z	Z	Ő

Anagramma

		T		
			LY	
		Z		

ANTAL
ASZAL
GAZDA
IBOLYA
NIVEA
OLASZ
SÁSKA
TORTA

A kiemelt oszlopban egy dél-amerikai (Chile) ország fővárosának neve van. Ha helyes sorrendbe rakod a szavakat, megtudod, hogy hívják.

Lóugrásban

A	E	A	R	F
M	E	K	H	D
A	J	F	O	E
F	C	Y	A	É
O	R	R	N	L

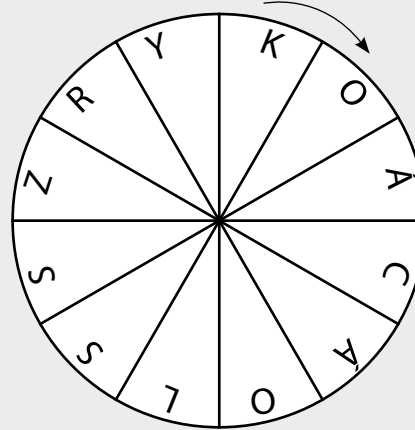
A rejtvényrácsban egy vajdasági költő nevét és egyik verseskötetének címét találd, ha a lóugrás szabályai szerint fejtéd a rejtvényt.

TARKA OLDAL

Kicsi sarok

Tárcsarejtvény

A betűk egy bizonyos logika szerint követik egymást, ezt kell kitalálnod. A kezdőbetűt megjelöltük. Ha jól tárcsázol, akkor egy téli sport nevének kell kijönnie.

Kitöltőcske

1				
2				
3				
4				
5				

Meghatározások:

1. Régen cinegének hívták,
  2. Ablakárnyékoló,
  3. Szegényes, elhanyagolt ember,
  4. Női név, 5. Belgrád hegye.
- Ha kitöltötted a rejtvényt, akkor az átlóban egy olyan név alakul ki, amely lehet helység-, illetve madárnév is.

Szókihúzó

C	D	A	R	U	V	B
S	I	F	Á	A	É	I
Ó	Ö	N	Y	R	R	B
K	C	L	E	Á	CS	I
A	O	V	Y	G	E	C
G	N	T	Y	V	E	Ú
K	E	K	S	C	E	F

BÍBIC CSÓKA GÓLYA VERÉB
CINEGE FECSKE ÖLYV VÉRCSE

A fenti nyolc madár nevét húzd ki az ábrából, majd olvasd össze a megmaradt betűket, s megtudod a kilencedik madár nevét.

Vadászat mai értelemben

Hogyan látja egy tapasztalt vadász az emberiség egyik legősibb foglalkozását?

Ha szigorúan szemléljük az emberiség történelmét, a fémkor ma is tart. Kialakulásának színhelye pedig a Közel-Keleten volt, ahol bizonyos fémek (réz, ón) tisztán is megtalálhatók. Ezek a fémek tiszta formájukban, nem a legalkalmasabbak fegyverek és szerszámok készítésére, de könnyen megmunkálhatók. Az embereknek mintegy 1000 évre volt szükségük, hogy rájöjjenek a fémek ötvöztetésének módjára, amivel sokkal keményebb, de rugalmas anyagot kaptak. Ezt az új anyagot bronzként ismerjük, és a réz, illetve az ón házasításából származik. Mindennek a vadászathoz annyi köze van, hogy birtoklásával az emberiség egy kiváltságos rétege meggazdagodott. A vezető réteg egyik fő kiváltsága pedig épp a vadászat jogának birtoklása. Ez a gyakorlatban annyit jelent, hogy csak a királynak, a nemeseknek és azok szűk környezetének volt joga vadat elejteni. A vadászattal egyidejűleg kristályosodott a stratégia, amit a háborúban is alkalmaztak, gondoljunk csak a hajtok felállítására, mozgására.

A vadállomány csökkenése, nem kevésbé a középkori országok kialakulása Európában jelentős változásokat hozott a vadászat területén is. Ekkor születnek az első vadászatot szabályozó törvények. Közös ismervük az, hogy a jobbágyoknak, közembereknek tiltják a vadászatot, szintúgy a fegyverek birtoklását és viselését. Egyes országokban még a vadászkutyák tartása is tilos volt számukra. Ezeknek a szabályoknak a megszegése főbenjáró bűn volt, amit vasszigorral tartottak be. A vadászati

Vaddisznóhajtás a 19. században

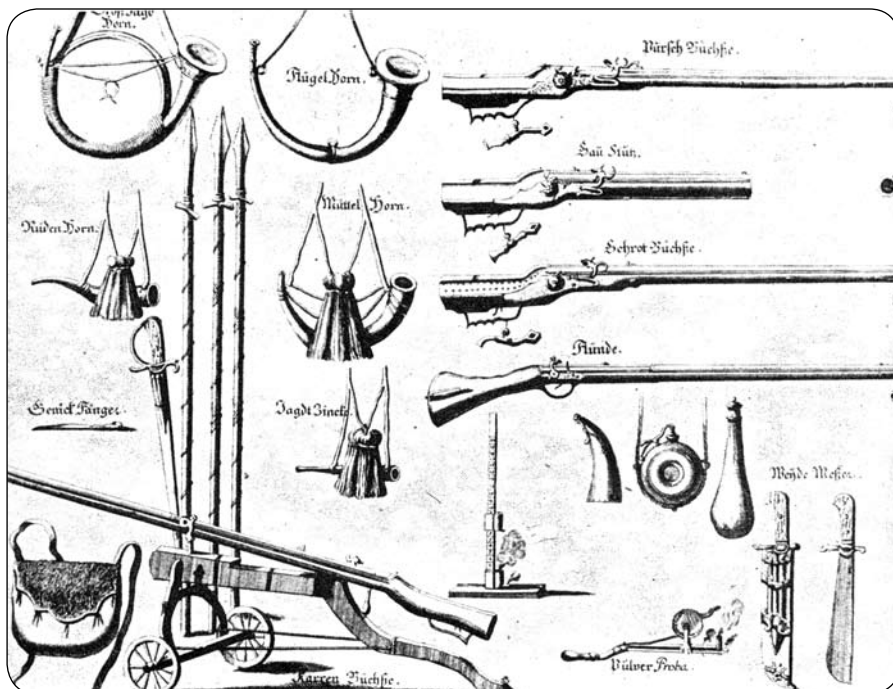
személyzetet külön falvakban telepítették le. Innem származnak a Daróc, az Ebes, Solymár és más hasonló helynevek is. Az ekkor meghozott törvények megalapozták a ma érvényes előírásokat és vadászszokásokat is.

A török uralom vidékünk szinte teljes elnéptelenedését eredményezte, ami az addig érvényben lévő vadászati előírásokat is gyakorlatilag megszüntette. A nádasokban, erdőkben bújkáló kisszámú ember megélhetését épp a vadászat jelentette, úgy mint az őskorban. Éltek is az adódó alkalommal. Nem beszélve arról, hogy a vásárokon senki sem kérdezte, honnan van a hód, a róka, a nyest vagy a farkas bőre.

A törökök kiűzését követő újratelepítés, és az azt követő katonai igazgatás alatt nem

sok figyelmet fordítottak a vadászatra és a vadászati jog betartására. Annál inkább, mert az akkori Vajdaság területére érkező magyarok, tótok, németek mind fegyverrel érkeztek. A török időkben ez normálissá vált. Ezeknek az embereknek a keze ügyében mindig ott volt a puska, hiszen mindenféle csavargó, betyár megfordult errefelé, és a farkas, róka és a többi ragadozó is állandó veszélyt jelentett. Ha nem az emberre, akkor a jószágra. Használták is a puskáikat, egyéni vadászatokon és csoportos, „szervezett” vadászatokon egyaránt. Ugyanis a császári kamara kötelezte az idetelepülteket a szörmés és szárnyas ragadozók irtására. Ennek érdekében évi kvótákat határoztak meg és ha nem tudták teljesíteni azokat, akkor súlyos pénzbírsággal sújtották a közösséget. Topolyára vonatkozóan megmaradt néhány feljegyzés a dúvadirtásról, így 1779-ben például 1200 verebet, 500-500 varjút, csókat és 3 farkast vagy rókát kellett beszolgáltatni.

Azért nem kell azt hinni, hogy az osztrák hatóság teljesen levette kezét a vadászatról, az ugyanis komoly előjognak számított, és jelentős bevételt is hozott a kincstárnak. Ezért már a XVIII. század végén megkezdtek az újratelepített területeken a vadászati jog bérbeadását. Az egész bácsfeketehelyi, kishegyesi, szeghegyi és topolyai határ első bérlői évente 33 forint 30 krajcár bérleti díjat fizettek, nem akadályozhatták az előre bejelentett róka- és farkashajtásokat és nem tehettek kárt a vetésben és szőlőkben. Ezekre a feltételekre a helytartótanács kötelezte a vadászbérlőket, valamint arra, hogy minden kárt, amit vadász vagy a túlszaporodott vad tett a gazdáknak, megtérítsék.

Vadászati eszközök a 17. században

Hadzsy János

A mikor télen már elég vastag rétegben befagy a tavak vize, az emberek többnyire korcsolyákkal és szánkókkal mennek rá, hogy szórakozzanak és élvezzék a friss levegőt a csúszkálást. A modern, gyári szánkókat azonban csak a múlt század óta láthatjuk, ezt megelőzően a fakutya nevű szánkóféle volt használatban. Ügyesebbek talán ma is vállalkoznak arra, hogy pénz híján deszkákból és kissekékből, esetleg kispadokból fakutyát eszkaláljanak, és azon lökjék előre magukat, vagy tologassák egymást.

Melyik fakutya volt előbb?

A kérdést az indokolja, hogy a fakutya szó két egymástól merőben eltérő tárgyat is jelöl. És amelyik tárgy nem a szánkó, az egy olyan, sajátos alakú csizmahúzó volt, amelynek a formája egy kitért szájú kutyára emlékeztette az embereket. Ráadásul a csizmahúzókat többnyire a sarokban vagy a bejárat közelében tartották, tehát ott, ahol egyébként a kutyák is szoktak üldögélni, így nem csoda, hogy az eszközt végül a házőr-

A fakutyától a fakutyáig

zőkről nevezték el. Fakutya pedig hosszú ideig minden háznál volt, hiszen a férfiak többsége régen szinte télen-nyáron csizmában járt. Azt pedig, a mai cipzárok híján, nem volt könnyű lehúzni. A szűk csizma sarkát beakasztották a fából készített fakutya részébe, a másik lábukkal megtámasztották a fakutyát, és kihúzták a csizmából a lábukat.

Természetesen ez a fakutya volt előbb. A másik, amellyel a jégre lehetett menni, csak a 19. század vége felé érkezett meg.

Miből állt a szánkóként használt fakutya?

A fakutyát úgy készítették el, hogy egy nagyobb deszkára vagy két keskenyebb lécre, szántalpra ráerősítettek egy széket. Aki ráült, az két szöges végű bottal hajtotta magát, de gyakran egy korcsolyával felszerelt társa tolt.

Miért éppen fakutya a neve?

Miközben a fakutya gyorsan siklik a jégen, nyikorgó hangot ad. A csikorgás és a szöges botok furcsa kopogása együtt könnyen összeállhat egy olyan hanghatással, amely a kutyák vinnyogására és ugatására emlékeztet. Így a hangja alapján ragadt rá a kutya név.

Mire használták még a fakutyát?

Amellett, hogy a könnyen és olcsón elkészíthető szánkóval a felnőttek és gyerekek egyaránt sokat szórakoztak a jégen, a halá-

szok, de olykor még a kereskedők is használták a fakutyát. A halászsoknak arra volt jó, hogy a sima felületeket megkeresve, tehát a kevésbé csikorgó fakutyáikkal halkán és nagyobb távolságokon is be tudják cserkészni a halakat. Fakutyáikon a szokásosnál nagyobb, szélesebb volt az ülés, gyakran egész padnyi deszkát is felszereltek a talpakra, hogy a szerszámnak is legyen helye.

Miért mondják, hogy nevet, mint a fakutya?

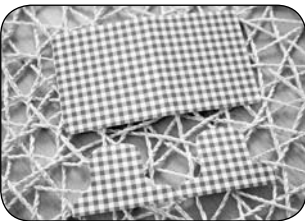
Olyankor mondják, amikor valaki nem tudja abbahagyni a nevetést, vagy csúnyán vihog. A különös hasonlat eredete vitatott kérdés a nyelvészek körében. Van, aki szerint onnan ered a szólás, hogy a pogány magyarok áldozati oltárán állhatott valamiféle vicserítő kutyabálvány. Általában azonban a szólást inkább a följebb említett csizmahúzóval hozzák kapcsolatba, amelynek a formája ezek szerint nemcsak egyszerűen egy kutyára, de kifejezetten egy csúnyán nevetőre emlékeztette az embereket.

Kellékek:

– néhány korongvatta, színes kartonpapír, szalag, piros és fekete papír, egy szál száraz levendula vagy valamilyen gallyacska, hímzőfonál, olló, papíragasztó stift

Elkészítés:

Egy darabka félbehajtott kartonból vágj ki egy dupla kalapformát, úgy, hogy az egyik szélén érintkezzen a kettő! Ragasztózd be a papírok belsejét! Köss hurkot egy darabka hímzőfonalra, és ezt ragaszd be a kalap belsejébe, hogy a hóembered felakasztható legyen!

Hóember korongvattából

Egy korongvattát nyomj rá a ragasztós felületre!

A kalap másik, beragasztott felét hajtsd vissza, és nyomkodd le!

Irodai lyukasztóval vágj pöttyöket a fekete papírból, és ezeket, valamint egy piros hosszú háromszöget, a hóember orrát is ragaszd fel a vattakorongra!

Papíragasztó stiftet használva még két korongot ragaszd össze, majd ragaszd őket a fejhez!

Az utolsó simítások következnek: szalagból egy masni, egy újabb vattakorongból kivágott

két kis kör kéznek, végül pedig az egyik kézkör belsejébe ragaszd egy szál száraz levendulát seprűnek!

Készen is van, de persze tetés szerint tovább díszítheted, vagy akár hóanyót és hógyerekeket is gyárthatsz hozzá.

A rendőr és az ír

Egy száguldó taxis Bostonban elgázol egy gyalogost a zebrán. Épp ott van egy rendőr, a taxihoz lép, és megkérdezi a gázolótól:

- Hogy hívják?
- Tim O'Riorda.
- Nahát! Engem is úgy hívnak, én is Írországból származom. Hát a szülei?
- Dubliniak.
- Fantasztikus! Az én öregem is odavaló. Elbeszélgetnek egy kicsit Írországról, majd a rendőr így szól:
- Nagyon kellemesen elbeszélgettünk. Most pedig megbüntettem ezt a túlbuzgó fickót, aki pont az ön kerekei alá vetette magát.

Férjügy

Két színésznő beszélget:
- Hallom, újra férjhez mentél. No, és most ki a férjed?
- Várj! Itt van a névjegye a táskámban.

Szöke nő pincérkedik

A szöke nő pincérként dolgozik.
- Tessék, itt van a pacal és a korsó sör!
- Elnézést, de én nem ezt kértem, ezt a szomszéd asztalnál ülő úr kérte.
- Akkor cseréljenek gyorsan helyet!

Ne kerüljön a szemé elé!

Nándi szüntelenül a tóban lubickolna, mert rettenetesen tetszik neki, hogy megtanult úszni. Állandóan az édesanyját nyagatja:
- Anyu, én úgy fürödnék!
Az édesanyja a huszadik könyörgésre szórakozottan így válaszol:
- Jól van, fiam, de ha belefulladsz, ne kerülj a szemem elé!

Abszolút vicc

- Mi az abszolút csörgés?
- ?
- Amikor két csontváz kerékpározik a bádogtetőn.

Mi az?

- Kicsi, fekete, két pici fehér ponttal. Mi az?
- ?
- Bolha, vattával a fülében.

Királyok

Pistikét felszólítja a történelemtanár:
- Sorolj fel három magyar királyt!
- Hááát: I. Béla, Mátyás király, Zámbó Jimmy.

Szegény csirke

- Miért keni a sütsére szánt csirkét napalajjal a szöke nő?
- ?
- Hogy le ne égjen.

Csak arra vár

- Gyere már, Pisti! - noszogatja a fiút az apja. - Nem lehet órák hosszat bámulni a tehének kérődzését.
- Csak azt várom, apu, hogy mikor köpik ki a rágót.

Tévedés

A sivatagban kidugja a fejét egy giliszta. Élvezi a napsütést, majd tőle pár centire megjelenik egy másik giliszta.
- Kezét csókolom! Megengedi, hogy udvaroljak magának?
- Te számár! Én a te másik véged vagyok.

Semmi különös

- Kitől kaptad azt a hatoldalal levelet?
- kérdezi egy lány a barátnőjétől.
- Annától.
- És mit ír?
- Á, semmi különöset. Azt írja, hogy mindent elmesél, ha találkozunk.

Anya biztosan tudja

Pisti tanulás közben megkérdezi az újságot olvasó apukájától:
- Apu, hol van az Alpok?
- Honnan tudjam? Anyád rakodott.

Fakírok

Két fakír találkozik.
- Hát te hova mész? - kérdezi az egyik.
- Fogat húzatni.
- Szörnyű, hogy neked mindig csak az élvezeten jár az eszed!

Almák

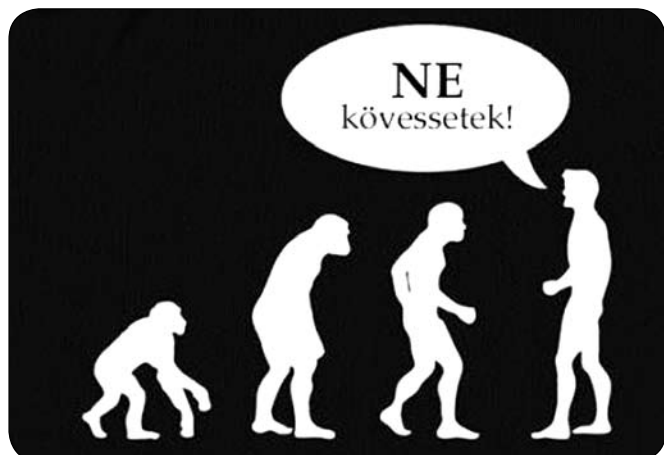
Két alma beszélget:
- Nézd, milyen szép piros a szomszéd fán levő alma.
- Á, ne irigyeld! Szégyelli magát, mert kukacos!

Könyvesboltban

Egy 12 év körüli fiú bemegy a könyvesboltba:
- Kérek egy olyan könyvet, amit 12 éven aluliaknak nem illik elolvasni.

Étteremben

- Ez a rák egyáltalán nem friss! - méltatlankodik a vendég.
- Dehogynem, kérem! Egyenesen a tengerről érkezett - mondja a pincér.
Mire a vendég:
- Az lehet, de úgy látszik, gyalog jött.

Finom kritika

- Ebből a levesből tíz tányérral kellett volna főznöd, nem kettővel – mondja a férj.
- Annyira ízlett? – kérdezi a feleség.
- Akkor eltaláltad volna, mennyi só kell bele.

Kutyadolog

- Két asszony beszélget az utcán, amikor elrohan mellettük egy kutya, farkára kötött fazékkal. Az egyik asszony felkiált:
- Ha elkapnám azt a gazember kölyköt, aki ezt a fazekat rákötötte a szegény kutya farkára!
  - Miért? Magáé a kutya?
  - Nem, de a fazék igen.

Ikre

- Miért sírsz, kisfiam? – kérdezi a szomszéd néni Zolikát.
- Mert apu verést ígért az ikertestvéremnek.
- Ilyen jó testvér vagy, ennyire sajnálsz?
- Dehogy! Csak apu sohasem tud megkülönböztetni bennünket.

Eltévedt

- A vasúti fülkében ül egy férfi ittasan. Ahogy a vonat egy-egy állomáson megáll, mindig kinéz, csóválja a fejét, és ezt mondja:
- Szörnyű!
  - A szemben ülő utas megkérdezi:
  - Miért mondja minden állomáson, hogy szörnyű?
  - Mert egyre biztosabb vagyok benne, hogy rossz vonatra szálltam föl.

Semmi baj!

- Az elefánt és a nyulacska az erdőben sétálnak. Az elefánt véletlenül a nyulacska lábára lép.
- Bocsánat – mondja az elefánt.
  - Erre a nyulacska:
  - Semmi baj, fordítva is történhetett volna.

Ideális iskola

- A tanító néni megkérdezi Jenőkétől:
- Szerinted milyen az ideális iskola?
  - A gyerek válasza:
  - Olyan, mint a múzeum: csak ritkán járunk oda, és csak nézelődünk.

Lakásbővítés

- A skót dicsekszik a barátjának:
- Képzeld, kibővítettük a lakást!
  - Hogyan?
  - Lekapartuk a tapétát.

Micimackó

- Hogyan vesztette el Micimackó az óráját?
- ?
- Az óra megállt, Micimackó pedig tovább ment.

Potyautas

- Egy kisfiú föl száll a buszra, de jegyet nem kér. A sofőr megállítja:
- Fiaskám, hány éves vagy?
  - Még csak öt.
  - És mikor leszel hat?
  - Majd ha leszállok a buszról.

Épül a ház

- Nem lesz vékony ez a fal, mester úr?
- kérdezi a kőművestől Béla.
- Á, dehogy! – válaszol a mester. – Erre jön még a tapéta.

Állatkertben

- Bocsánat, asszonyom – szólít meg egy hölgyet egy úr. – Biztosan emlékszik rám, az előbb találkoztunk a majomketrecrenl.
- Igen, emlékszem. Mondja, hogy szabadtul ki?

Különböznek

- Maga tegnap beszélő papagájt adott el a feleségemnek, de a madár nem beszél – mondja a férj az állatkereskedésben.
- Egyetlen kukkot sem? – kérdezi az eladó.
- Annyit sem.
- Az állatkereskedő gondolkodik, majd így szól:
- Nézze, uram, ez a papagáj tízéves, a maga felesége legalább ötven, és lehet, hogy nincs közös témájuk.

Jean-vicc

- Jean, mondok egy viccet, amelyet csak a hülyék nem értenek – mondja az uraság, majd elmeséli a viccet. – Értette, Jean?
- Igen, uram.
- Akkor magyarázza el nekem is!

Cipőkrém

- Rendőr a boltban:
- Cipőkrém van?
  - Igen, kérem, milyen cipőre?
  - Negyvenkettesre.

Harmincöt éves a kolozsvári Szivárvány gyermeklap

Nemcsak Vajdaságban szegényes a kínálat gyermeklapból, hasonló a helyzet az egész Kárpát-medencében. Még kevesebb az igazán értékes, gyermekeket megszólító újság, mely nemcsak szórakoztatni, hanem oktatani is kívánja a sorok között, a szülők és az iskola mellett a növekvő nemzedéket. Már csak ezért is örömhír, és szívmengető tudni, hogy Romániában, Erdélyben van egy Szivárvány nevű gyermeklap, mely 35. születésnapját ünnepli. Ez a lap 3–8 éveseknek készül.

Haza sólymai néven indult 1980-ban, az idősebb gyerekeknek szóló *Napsugár* kistestvéreként. A Napsugár 1957 óta jelenik meg. A két gyerekújság ma is több mint harmincezer példányszámban jelenik meg. **Zsigmond Emese** főszerkesztő szerint mindez a jó szervezésnek, a személyes kapcsolatoknak és a pedagógusoknak köszönhető. Egy rádióműsorban elmondta még: „Nagyon nyugszom akkor, ha ismerősként köszönti a lapunkat az, akivel beszélgetek. A másik örömem pedig, hogy ha nem az a benyomása két évtized múltán, hogy itt már egy egészen más lapról van szó. Vállaljuk és ápolgatjuk a folytonosságot. A Szivárvány és a Napsugár ugyanazokat a célokat, szellemi, nevelői, erkölcsi szándékokat őrzi, amelyeket az alapítók is kítűztek célul. Azok az alapítók, akik ma a magyar irodalom legnagyobbjai. *Kányádi Sándorra, Lászlóffy Aladár, Bálint Tiborra, Fodor Sándorra* gondolok.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz

Ezúttal egy gyönyörű szobrot örökítettünk meg, az Újvidéktől alig 15 kilométernyire levő Karlócnán, a szerb kultúra egyik vajdasági fellegvárán. A felvétélről nem derül ki, hogy a nemrég épített kilátón készült, ahonnan szép rálátás nyílik nemcsak a szűk, kanyargó karlócai utcákra, hanem a Dunára, a Fruška gorára, de még Újvidékre is. Talán azt sem tudják sokan, hogy **Duško Trifunović** jeles költőt ábrázolja. Kérdésünk a következő: hány fej látható a felvételen. Megjegyzem, nem kettő. Akkor mennyi? A helyes megfejtők között egy jutalomkönyvet sorsolunk ki. **Jelentkezéseket február 11-éig fogadjuk levélcímünkön: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, vagy a szerk@jopajtas.info e-mail címen.**

Múlt heti nyereségkérdésünkre a helyes válasz Torda. Szent István király mellszobrát tavaly leplezték le ebben a takaros bánati helységben. A művelődési ház előtt elhaladókat bizonyára emlékezteti a történelemre, nemzeti hovartartozásunkra. Többen tudták és beküldték a helyes választ, akik közül meglepően sokan megjegyezték, hogy Horgoson (2010 óta) és Apatinban (2011 óta) van Szent István királynak szentelt mellszobor. Ezek köztéri szobrok, de tudni kell, hogy a szabadkai székesegyház belsejében mindig látható volt Árpád-házi uralkodónk szobra. A helyes választ beküldők közül a szerencse az udvarnoki **Márton Adriánára** mosolygott. Gratulálunk! Jutalmát március elején postázzuk.

Játékunk pedig folytatódik.

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka
Matice srpske,
Novi Sad

82+79(02.053.2)
ISSN 0350–9141
COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság
Autonóm Tartomány
kormánya

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

BETHLEN GÁBOR
Alap

Szekeres László
Alapítvány

68 éves a Jó Pajtás
Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A Kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Rajnai Anita** ■ Állandó külmunkatársak: **Bence Erika, Bori Mária, Farkas Ilona, Gyarmati Krisztina, Kis Laura, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: +381/21/ 475-400-8 (csak telefon) ■ Kéziratokat és képeket nem örvünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon/fax: 021/557-304, e-mail: (csak lapterjesztési ügyekben) plasma@magyarszo.com ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás előfizetésre) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38–42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ A nyomtatásért felel: **Berta Zoltán** igazgató ■ Jó Pajtás az interneten: <http://www.tipfnet.rs/jopajtas> ■ jopajtas.szerk@magyarszo.com